REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 17)

„GAZETA“ iese în fiĕcare ₫ĭ.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 90.—Anul LXIII. Braşov, Duminecă 23 Aprilie (6 Maiŭ). 1900.

O mână spală pe alta.

Abia peste câte-va ₫ile se va împlini anul, de când s'a sĕvîrşit alegerea de episcop în Arad.

Ne sunt încă în viuă memoriă frământările, ce au premers acestei alegerĭ, precum şi causele lor. Nu mai este de lipsă de a-le reaminti, căcĭ este bine cunoscut tuturor celor, ce se interesézǎ de afacerile nóstre publice bisericescĭ şi naţionale; de ce opiniunea publică română n'a fost favorabilă candidărei de episcop a vicarului episcopesc de atuncĭ Goldiş.

Ceea ce însĕ a fost produs în ajunul alegerei de episcop impresiunea cea mai rea în tóte cercurile nóstre naţionaliste, a fost împrejurarea, că călugĕrul Mangra cu soţii sĕi, carĭ voiau sĕ trécă de cei mai aprigĭ naţionalişti, se făcuseră luntre şi punte spre a scóte cu orĭ ce preţ pe vicarul Goldiş din urna electorală, ca episcop.

In scopul acesta ei s'au folosit, după cum scim, de-o manevră electorală ne mai pomenită în analele bisericei, deslănţuind patimele şi introducênd astfel tot felul de apucăturĭ pĕcătóse şi condamnabile în organismul bisericesc, unde ar trebui sĕ predomnéscă întotdéuna numai spiritul blândeţei şi al bunei înţelegerĭ.

Cu atât mai straniă părŭ acéstă tristă procedere a lor, cu cât ea era în favorul unui bărbat, care prin purtarea sa, pe timpul cât a fost deputat unguresc, numai titlul de a dobêndi încrederea bisericei şi a naţiunei sale nu şi-l'a câştigat.

Lumea românéscă în nedumerirea ei căuta o esplicaţiune pentru acéstă apariţiune şi se lăţise faima în cercurĭ largĭ, că în vederea alegerei de episcop s'a încheiat un pact între Goldiş şi Mangra, după care acesta din urmă s'a obligat de a sprijini din rĕsputerĭ cu ai sĕi candidatura de episcop a celui dintâiu, ér Goldiş a promis în schimb, că va stărui a face pe Mangra vicar episcopesc la Oradea.

Orĭ cum s'ar fi făcut învoéla, scim, că Mangra şi soţĭ, carĭ dispuneau de vre-o ₫ece voturĭ, au decis alegerea de episcop a vicarului Goldiş, restul voturilor, ce le-a primit, fiind date în cea mai mare parte de aderenţĭ ai acestuia.

Astă₫ĭ primim scirea din Arad, că pe Vasilie Mangra, care nu de mult a fost numit de actualul episcop protosincel, Sinodul l'a ales vicar episcopesc la Oradea-mare cu 30 voturĭ, 20 bile fiind albe.

S'a nimerit, ca Mangra sĕ priméscă tocmai atâtea voturĭ, câte s'au dat în Maiŭ anul trecut episcopului Goldiş.

30 şi 30! Sĕ fiă acésta numai o coincidenţă întêmplătóre, orĭ că ea esprimă mai mult, constatând o stare de lucrurĭ, ce se învêrte în jurul unora şi aceloraşĭ persóne?

In decursul alegerilor sinodale pentru sesiunea acésta am fost cu durere constrînşĭ sĕ înregistrăm din eparchia Aradului un şir de abusurĭ şi presiunĭ de tot felul, carĭ au produs multă nemulţumire în clerul şi poporul diecesei, mai ales în ţinuturile ei bănăţene. Insa şĭ fóia episcopului recunósce, că alegerile sinodale n'au mers tóte în regulă şi s'a desfăşurat multă patimă.

Acésta patimă este îndreptată mai cu sémă în contra bărbaţilor celor mai serioşĭ şi meritoşĭ în viéţa nóstră bisericéscă, carĭ însĕ nu consimt şi nu pot consimţi cu curentul, ce domnesce a₫ĭ la episcopia din Arad.

Machinaţiunile aceste electorale vor fi avut fără îndoélă şi ele scopul de-a pregăti şi asigura alegerea de vicar a lui Mangra, care la rêndul sĕu prin atitudinea sa şovăitóre în causa naţională şi prin cunoscutele sale intrigĭ, ca unéltă a acelora, carĭ conscient orĭ inconscient au nutrit şi nutresc spiritul de desbinare în partidul nostru naţional, s'a deochiat asemenea de mult.

Ei bine, cu tóte sforţările pătimaşe n'au putut sĕ reuşéscă cei din jurul episcopului Goldiş de-a eşi din proporţia de 30 la 30.

In anul trecut se aduceau înainte câte şi mai câte faţă cu persóna contra-candidatului, care primise cu un vot mai puţin la alegerea de episcop.

Ce se va mai puté ₫ice astă₫ĭ faţă cu cele 20 de bile albe, ce conţin o tacită, dér cu atât mai elocuentă protestare contra tuturor manoperelor păgubitóre desvoltărei nóstre bisericescĭ şi naţionale, ce s'au urzit de un an şi mai bine încóce?

O mână spală pe alta. Goldiş şi Mangra şi-au ajuns ţinta. Dér şi pentru unul şi pentru altul resultatul votărei de astă₫ĭ a Sinodului este un *Mene-Thekel*, care trebue sĕ-i pună pe gândurĭ.

Revista politică.

Sĕptĕmâna politică a fost mai puţin sgomotósă înăuntru. Visita monarchului nostru la curtea din Berlin, despre care cetitorii noştri vor afla câte-va amĕnunte la alt loc al foiei nóstre, a preocupat viu în tot decursul sĕptĕmânei atât cercurile politice, cât şi gazetele din monarchiă. Inainte de ce Majestatea Sa ar fi plecat la Berlin, câţĭ-va dintre **miniştri ungurĭ** au umblat pe **la Viena**, ca sĕ-i raporteze despre afacerile dela ordinea ₫ilei, şi spre a se înţelege cu miniştri austriacĭ asupra întrunirii deputaţiunilor pentru *cvotă*.

In **dieta ungară**, care a ţinut şi sĕptĕmâna acésta vre-o două şedinţe, s'au pertractat lucrurĭ mai de puţină însemnĕtate. Deschi₫êndu-se a patra sesiune a dietei, s'au făcut alegerile de oficialĭ şi s'au înaintat câte-va proiecte de lege.

*

Dieta va trebuĭ sĕ alégă a₫ĭ mâne membri în delegaţiunea ungară, căcĭ **delegaţiunile** sunt convocate deja pe ₫iua de 8 Maiŭ st. n. în Budapesta. Desbaterile din delegaţiunĭ promit a fi de rêndul acesta fórte importante. Oficiul de rĕsboiŭ va cere sporirea cheltuelilor pentru armată cu 8 milióne coróne mai mult, ca în anul precedent.

*

Intr'aceea **în Austria** sunt în pregătire érăşĭ lupte marĭ între *Cehĭ şi Germanĭ*. „Reichsrath“-ul austriac va fi convocat pe ₫iua de 12 Maiŭ. In faţa redeschiderii „Reichsrath“-ului speranţele guvernului Koerber de a împăca pe Cehĭ şi Germanĭ, sunt cu totul spulberate şi nimicite prin atitudinea Cehilor, carĭ fac atêrnătóre împăcarea dela împlinirea postulatelor lor naţionale. Foile cehice scriu fórte vehement în potriva ministrul ceh *Rezek*, pe care-l acusă, că a tradat causa naţională a Cehilor. „Lidove Noviny“ ₫ice, că poporul ceh va lupta până la ultima suflare pentru drepturile lui, chiar de s'ar afla în rêndurile lui ómenĭ, carĭ sĕ stea în serviciu strĕin. Din Praga se vestesce, că conducĕtorul ceh Dr. *Herold* a ţinuţ în clubul partidei Cehilor tinerĭ o vorbire fórte înflăcărată, în care a ₫is, că Cehii vor desfăşura lupta cea mai înverşunată în contra guvernului.

*

Foile din Bucurescĭ aduc scirea, că **Ţarul Rusiei** va merge în cursul lunei Iunie **în România** pentru a reîntórce Majestăţii Sale Regelui Carol visita, ce i-a făcut în vara anului 1898. Ţarul va petrece în România treĭ ₫ile, va merge la Bucurescĭ şi va visita şi castelul Peleş din Sinaia. Cu ocasiunea acésta se va face pe platoul dela Cotrocenĭ o mare revistă militară, la care vor lua parte trupele din treĭ corpurĭ de armată. Ţarului Nicolae i-se pregătesce o strălucită primire în Bucurescĭ.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Ion.

De *A. Vlăhuţă.*

— Tacĭ, mamă, nu mĕ mai bocĭ atâta, că dór nu mĕ pornescĭ la grópă.

Şi nu-i era de alta, da acu-i venea şi lui sĕ plângă de lăcrimile măsei, şi... mai mare ruşinea, cogemite flăcău sĕ-l vadă fetele, şi mai ales Catrina lui Balteş, plângênd ca femeile.

Nimenĭ nu-l chema, nimenĭ nu-l silia — se ducea *el* de bună voia lui, şi nu era, la adecătelea, tăere de cap, — că, slavă domnului, Niţucă al Saftii n'a fost mai breaz decât el, nicĭ Pintea, nicĭ Mărgărit Buzatu, şi s'au dus, şi şi-au făcut anii, şi nu li-a fost nimica, ba încă s'au întors mai zdravenĭ.

Aşa-i, ca un om cu minte grăia Ion... Dér ce duiósă era despărţirea acésta. De pus în cărţĭ — nu altceva. Tóte fetele din sat — dér tóte — veniseră sĕ-şĭ ia ₫iua bună dela el — că nu degeaba era Ion cel mai mândru, cel mai voinic şi mai frumos flăcău de pe valea Dolii. Şi una-i anina florĭ în pălăriă, alta îi aşeda preminelile şi merindele în desage. Catrina a îngenunchiat sĕ-i lege mai strîns nojiţele dela opincĭ, — când s'a ridicat era roşie ca mĕrul şi-i înotau în lacrimĭ ochii marĭ, dulcĭ, de o fermecătóre blândeţă şi nevinovăţiă. Cu stîngăcie, ea scóte din sîn un mănunchiŭ frumos de dumitriţe.

— Sĕ nu le lepe₫ĭ pe drum, bădică,... pórtă-le în sîn ca sĕ florĭ cu noroc...

Şi s'a uitat înduioşat în ochii lui. O soră bună nu i-ar fi surîs cu mai curată şi sfântă dragoste.

Au plâns fetele, au plâns ca după un mort în urma lui. Ve₫ĭ, că numai prin poveştĭ dóră de-o mai fi fost făptură omenéscă de séma lui Ion. Şi statura lui, şi chipul, şi vorba, şi firea lui, şi jocul, şi umbletul, tóte, tóte erau alcătuite la el ca sĕ-l deosebéscă de cea-l'altă lume. Ca basmele şi cântecile colindau satele glumele şi tilcurile lui de pe la şe₫ĕtorĭ. Cine s'a tras cu el odată în deget, orĭ s'a apucat la trântă, a doua-óră nu s'a mai semeţit. Nu s'a născut încă voinicul, care sĕ-l îngenunche pe Ion, orĭ sĕ-l clintéscă cu un deget îndĕrĕt când şi-o înţepeni el, ca o bêrnă de fier, piciorul drept în pămênt... Era mândru şi frumos ca un zĕu, când îşĭ încrucişa aşa braţele şi se uita cu linişte la câte patru cincĭ vlăjganĭ, carĭ se opinteau şi se isbeau în pieptul lui, ca într'un zid de pétră: minunĭ, să ve₫ĭ cu ochii şi sĕ nu cre₫ĭ. La Paştĭ, el singur purta scrînciobul cu şése poliţĭ încărcate, de trosniau spetezile în mânile lui. Ér Dumineca, la horă, veneau bĕtrânĭ de peste nouă délurĭ sĕ priveéscă la jocul lui, s'asculte chiotele lui.

— Cum sĕ nu plâng? Cum sĕ nu-mĭ fiă inima îngrijată, Catrino dragă, când mĕ gândesc, că el în viaţa lui n'a luat o palmă, n'a suferit o ocară, nimenĭ nu i-a ₫is măcar *du-te mai încolo*, s'acu... ce-o sĕ fiă, Dómne, şi cum o sĕ scie el răbda, când l'or lua cu rĕul, s'or răsti şi s'or sluti la dênsul, că la miliţiă nu-i ca acasă, şi póte... Of, mi-se face întunerec când mĕ gândesc c'ar puté da cine-va în el... nu sciu... nu sciu, Catrino dragă, ce s'ar întêmpla... Dómne feresce.

Şi amêndouĕ îşĭ făceau cruce, ca de spaima unui trăsnet, unui cutremur mare.

* * *

— Dormiţĭ, mĕ?

Şi Florea Ţiganul, care nicĭ de data asta nu-şĭ isprăvise povestea, vĕ₫ênd, că nu-i mai rĕspunde nimenĭ, tăcù. Peste câte-va minute storăia şi el. Numai Ion nu durmia. Cu faţa 'n sus, cu mânile împreunate sub céfă, sta neclintit, şi se gândia.

Călĕtoria monarchului la Berlin.

Alaltăerĭ după amiadĭ a plecat din Viena Majestatea Sa monarchul nostru spre Berlin. In călĕtoria acésta l'au însoţit persónele cele mai distinse politice, diplomatice şi militare. Intre alţii îl însoţesc în calea acésta ministru comun de esterne contele *Goluchowski* şi şeful statului major br. *Beck*.

Erĭ în 4 Maiŭ la 8 óre a. m. trenul, care ducea pe Majestatea Sa, a sosit în Odera-Frankfurt. Când trenul, împodobit cu stindarde austriace şi ungurescĭ, sosi în gară, musica militară intonă imnul austriac. Monarchul purta uniforma regimentului sĕu de gardă a grenandirilor împĕrătescĭ. După ce primi salutările celor de faţă, între carĭ şi ambasadorul austro-ungar din Berlin, trenul plecă mai departe.

La 10 óre monarchul sosi în Berlin. Oraşul strălucea în cea mai mare podóbă. Mulţime uriaşă tranversa stradele pe unde avea sĕ trécă monarchul. La gară se aflau postaţĭ 1000 de copii de şcólă. Aicĭ se aflau împĕratul Wilhelm II, toţĭ principii aflătorĭ în Berlin, toţĭ generalii, secretarul de stat Bülow şi personalul ambasadei austro-ungare. La întâlnire cei doi împĕraţĭ s'au salutat călduros şi s'au îmbrăţişat, apoi în trăsură au plecat prin pórta frumos impodobită a Brandenburgului spre castelul împĕrătesc, în mijlocul entusiastelor ovaţiunĭ ale poporaţiunei imense.

Tóte foile germane publică articulĭ călduroşĭ la adresa celor doi împĕraţĭ. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" spune, că visita acésta este un nou gaj de prietinie neschimbată între casele domnitóre de Hohenzollern şi de Habsburg şi o dovadă preţiósă a continuităţii triplei alianţe. — „Reichsanzeiger" vorbind de visita monarchului nostru la Berlin dice, că relaţiunile personale şi politice ale suveranilor celor două împĕrăţiĭ, slujesc interesele păcii europene şi bunele raporturĭ ale tuturor celorlalte puterĭ între ele.

*

Mâne, Duminecă, se va face sĕrbarea proclamării majorenităţii principelui moştenitor german, la care vor fi representate tóte capetele încoronate din Europa. La sĕrbarea acésta M. S. Regele României e representat prin principele moştenitor Ferdinand.

La începutul sĕptĕmânei viitóre monarchul se va reintórce érăşĭ la Viena.

Sinódele.

Dumineca trecută s'au deschis Sinódele celor trei eparchii române gr. or.

Sinodul archidiecesan a fost deschis de I. P. S. Sa Metropolitul *Ioan Meţianu* printr'o vorbire în care, după-ce şi-a esprimat bucuria, că vede pe toţĭ factorii bisericei întrunişĭ în scopul de a conlucra la înaintarea clerului şi poporului, biserica cea vie a Domnului, dise, că este o datorinţă sfântă şi un interes mare al tuturor de a ţinĕ strîns la biserică, preţiósa moştenire părintéscă. I. P. S. Sa arată, că străduinţele celor dela conducerea archidiecesei au fost încoronate cu resultate îmbucurătóre, căcĭ s'a mijlocit împărţirea întregirei venitelor preoţescĭ dela stat, conform dorinţei esprimate în congresul naţional-bisericesc din anul trecut, ca preoţii sĕ-şĭ priméscă competenţele lor *prin autoritatea bisericéscă*. Un alt moment îmbucurător este îndeplinirea lucrărilor pregătitóre pentru zidirea unei *biserici catedrale*, în care scop s'au făcut şi contribuirĭ generóse.

In primele şedinţe s'a constituit biroul şi s'au verificat membrii Sinodului. S'au presentat rapórtele generale şi speciale ale Consistoriului, carĭ s'au împărţit comisiunilor alese, ca sĕ le studieze, esamineze şi apoi sĕ vină cu propunerĭ asupra lor în Sinod.

In şedinţa de Lunĭ a Sinodului, deputatul Parteniu *Cosma* a adresat presidiului o interpelare în causa *rentei bisericei Sf. Nicolae din Braşov*, cerênd deslușirĭ cu privire la administraţiunea capitalului acestei rente, care, conform statutului organic, revine organelor bisericescĭ şcolare.

La interpelarea acésta a rĕspuns I. P. S. Sa Metropolitul în şedinţa a 3-a de Marţĭ dicênd, că are cunoscinţă, că guvernul român şi cel ungar au pertractat între sine resolvarea cestiunei rentei pe calea bunei înţelegerii, dér n'are cunoscinţă despre resolvarea finală a afacerii. — Rĕspunsul s'a luat la cunoscinţă.

Miercurĭ s'au desbătut rapórtele despre starea bisericelor şi şcólelor din archidiecesă, mare parte din ele fiind luate la cunoscinţă. S'a mai desbătut arondarea de nou a tractelor protopopescĭ şi s'a hotărît, ca două tracte: a *Avrigului* şi *Dobrei* sĕ înceteze a mai fi, când ele vor deveni vacante, ér tractele *Solnoc* şi *Cetatea-de-Piétră* sĕ se împreune la olaltă. S'a hotărît deasemenea a-se face micĭ schimbărĭ şi în alte tracte, precum: Agnita, Sibiiu, Alba-Iulia, Braşov, Treiscaune, Dej, Cohalm, Cluşiŭ, Făgăraş etc. şi s'a luat în combinaţiă înfiinţarea unui tract nou în *Hunedóra*.

Sinodul aradan a fost deschis de episcopul Iosif *Goldiş*, care făcù o reprivire asupra vieţii constituţionale de mai bine de 30 de anĭ şi arătă asupra relelor, ce bântue eparchia Aradului. După alegerea biroului ad hoc, cei chiămaţĭ şi-au presentat credenţionalele. S'a remarcat absenţa multor membrii aleşĭ în Sinod. In şedinţa a II-a s'a făcut verificarea deputaţilor, după-care s'a proclamat Sinodul de constituit. Câte-va din alegerĭ au fost combătute şi protestate, dér aleşii totuşĭ au fost verificaţĭ prin votul majorităţii. Despre şedinţa de Miercurĭ primim următorul raport:

Arad, 4 Maiŭ n.

Şedinţa V s'a ţinut în 2 Maiŭ la órele 3 p. m. Se cetesc protocólele şedinţei a 3-a şi a 4-a şi după multe observărĭ se autentică.

La ordinea dilei este raportul comisiei verificatóre, care prin rap. G. Lazar propune verificarea deputaţilor din cercul Oradea-mare N. Zigre şi Dr. F. Duma. La acéstă cestiune dă nascere o discusiune mai lungă, la finea căreia sinodul verifică pe d-nii Zigre şi Duma.

Urméză apoi referada comisiei bisericescĭ, desbătêndu-se în general şi special raportul senatului bis. din Arad şi Oradea-mare.

In desbaterea specială cestiunea păr. *Mangra*, care de 8 anĭ de dile primesce întrégă plată de profesor, fără sĕ facă diecesei nicĭ cel mai mic serviciu, dă ansă la o discusiune mai lungă. Deputatul P. *Rotariu* întrébă, décă consistorul a executat conclusul din anul trecut, ca sĕ se termine odată acéstă causă, şi tot-odată rógă presidiul, ca de dragul persónei lui Mangra sĕ nu sacrifice autoritatea şi autonomia bisericei. Er păr. Mangra în loc sĕ trégă de pe spatele diecesei plata înzadar, ar fi făcut mai bine sĕ priméscă postul de referent în senatul şcolar.

Episcopul-preşedinte spune, că din simţul iubirei de dreptate (?) şi din recunoscinţă cătră opinia publică (nu cătră clică? — Rap.) a făcut tot posibilul, ca guvernul sĕ l reabiliteze pe Mangra,dér până acuma încă nu i-a succes. (Se vede, că guvernul nu e mulţămit numai cu sărutările date de păr. Mangra la instalarea de astăvară, ci cere mai mult. — Raport.)

Şedinţele a VI-a şi a VII-a din 3 Maiŭ s'au ocupat cu referada comisiunei şcolare şi petiţionare.

Sinodul din Caransebeş a fost deschis de archimandritul Filaret *Musta*, din causă că P. S. Sa episcopul N. *Popea* neaflându-se bine, nu puté fi în plăcuta posiţiune de a-se presenta în Sinod. Cu conducerea pertractărilor Sinodului a însărcinat dér pe archimandritul Musta. Prea Cuvioşia Sa a deschis Sinodul prin o scurtă cuvêntare rugând pe membrii lui sĕ-l sprijinéscă în onorifica chemare şi lucrările Sinodului sĕ decurgă în frăţéscă bunăînţelegere şi armonia.

In prima şedinţă s'a presentat lista deputaţilor aleşĭ şi actele referitóre la alegerĭ, apoi deputaţii s'au împărţit în secţiunĭ. — A doua dĭ, Lunĭ, s'a făcut verificarea deputaţilor aleşĭ şi s'a constituit definitiv Sinodul. Tot în acea dĭ, în şedinţa a treia, s'a cetit raportul general al consistoriului diecesan ca senat bisericesc pe anul 1899. In acest raport se arată, că diecesa are 387,769 suflete, comunităţĭ bisericescĭ matre sunt 320, filii 39, bisericĭ 330, case de rugăciunĭ 9 şi parochii 385.

S'au făcut apoi mai multe referade, petiţiunĭ şi apoi comisiunea scolară a raportat asupra raportului consistoriului diecesan, ca senat scolar, precum şi asupra regulamentului afacerilor interne dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeş.

Adunarea Asociaţiunei meseriaşilor români.

Braşov, 4 Maiŭ n.

Dumineca trecută, în 29 Aprilie st. n., s'a ţinut în Braşov adunarea generală a „Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor românĭ meseriaşĭ". Era de faţă un public destul de numeros şi ales.

Adunarea a fost deschisă de vechiul preşedinte al Asociaţiunei, d-l director de bancă Nicolae *Petra-Petrescu*, care într'un discurs mai lung şi cu multă atenţiune ascultat făcù o reprivire asupra trecutului acestei meritate Asociaţiunĭ, arătă progresele sĕvîrşite de ea şi termină urând membrilor ca prin înţelegere frăţéscă şi stăruinţă neînfrântă sĕ continue a duce tot înainte pe calea progresului acéstă binefăcĕtóre societate a nóstră.

Urmă cetirea raportului despre activitatea comitetului în decursul anului trecut, cetit şi redactat de d-l secretar Ilie *Savu*. Din acest raport însemnăm următórele:

In decursul anului 1899 au fost aşedaţĭ în Braşov la diferite măestrii 105 învĕţăceĭ românĭ. Adăugând la aceştia şi pe ucenicii plasaţĭ în anii de mai înainte, starea numĕrului total al învĕţăceilor românĭ aşedaţĭ în Braşov la meserii era la finea anului 1899 de *374*.

Dintre cei 105 învĕţăcei aşedaţĭ la meserii în cursul anului trecut: 18 sunt papucarĭ, 19 zidarĭ, 17 lăcătuşĭ, 6 zugravĭ, 7 tipografĭ, 3 comercianţĭ, 8 croitorĭ, 1 compactor, 1 măcelar, 11 cismarĭ, 1 mĕsar, 1 lemnar, 1 faur, 1 putinar (cădar), 1 cojocar.

Ucenicii au fost provĕduţĭ cu instrucţiă în religiune din partea d-lor Ioan Vĕtăşan şi Iosif Maximilian. Li-s'au pus la dispoşiţiune cărţĭ potrivite pentru cetit şi numĕrul celor ce au imprumutat cărţĭ pentru cetire a atins anul trecut cifra de 500.

Pentru elevii înscrişĭ s'au plătit din partea Asociaţiunei taxele şcolare à 4 fl. şi îmbrăcăminte din fundaţiunea generoşilor Mihail şi Elisa Stroescu, anume au fost împărtăşiţĭ 44 uceniĭ cu rocurĭ, 47 cu pantalonĭ şi 32 cu cisme. Festivitatea împărţirei hainelor a fost premersă de un serviciu divin cu parastas, oficiat în biserica din cetate în memoria fundatorilor *Mihail* şi *Elisa Stroescu*.

Cu stipendii de câte 20 fl. au fost împărtăşiţĭ 28 elevĭ.

Calfe s'au declarat în anul trecut 97, cu 16 mai mulţĭ ca în 1898. Dintre ei sunt: 12 lăcătuşĭ, 5 croitorĭ, 15 mĕsarĭ, 16 zidarĭ 1 tapiţer, 3 tipografĭ, 8 cismarĭ, 2 zugravĭ (văpsitorĭ), 4 măcelarĭ, 1 faur, 2 tinichigii.

O scăpa el şi din focul ăsta. Aşa-i, nu s'a lovit socotéla de-acasă cu cea din târg. In satul lui era împĕrat ş'aicĭ a ajuns slugă la dîrdală. Muncesce el, că de muncit nu i ruşine, s'ascultă, şi-i supus, şi-şĭ face ochii în patru, când îi spune cineva ceva, că asta o scia el de acasă, că slujba cere învĕţătură, şi învĕţătura băgare de sémă — da vorba-i, că el nu vede nicĭ un spor sĕ s'alégă din tótă vrednicia lui. Slugăria şi mustruluiala de aicĭ — trĕbă s'o fi chemând, da nu te face nicĭ mai iscusit, nicĭ mai om decât eştĭ. Aicĭ nu-i socotéla nicĭ de pricepere, nicĭ de hărnicié — aicĭ nu se mĕsóră minte cu minte şi voinic cu voinic... A, cum l'ar strînge el în braţe pe badea Ghiţă, sergentul, când sĕ vie vorba la un dică... de un care pe care.

De ce-i trece ca un fior prin inimă de câte-orĭ se gândesce la Ghiţă? I-e frică de el?... Ion nu-şĭ aduce aminte sĕ fi sciut vre-odată ce-i frica. Aşa nu şi-a găsit în nimenea potrivă, aşa de uşor i-a pus la pămênt pe toţĭ, câţĭ s'au cercat la trântă cu dênsul, aşa de moi şi de slabĭ i-a simţit în braţele lui de fier pe cei mai zdravenĭ şi mai falnicĭ flăcăĭ, încât el a ajuns la credinţa, că, décă tótă lumea şĭ-ar da puterea unui singur om şi omul acesta ar veni asupră i cu mânia, Ion, c'o bleandă şi c'o piedecă colea, cum scie el, l'ar trimite sĕ se ducă de trei-orĭ de-a berbelécu. Hei, da vorba-i, că cu Ghiţă... e altă socotélă, nu merge aşa. Aicĭ nu-i cu lopata, îi cu judecata. Aicĭ *galonul* te smeresce... póte fi o stirpitură cel care-l pórtă, şi tu — cruce de voinic, sĕ iei piatra 'n mână şi s'o aruncĭ nisip — stai smirna înaintea lui şi nicĭ cîrc nu dicĭ... săracii soldaţĭ, mai dihă decât vitele rabdă! Să stai drept, neclintit, şi sĕ rabdĭ sĕ-ţĭ tragă palme şi mânere de sabiă în obraz până te podidesce sângele pe nas şi pe gură, şi sĕ nu scii de ce, şi sĕ n'ai dreptul sĕ 'ntrebĭ, orĭ sĕ tacĭ o mişcare...

Nu, Dómne feresce, ca el n'ar puté sĕ rabde una ca asta. De aceea s'a şi pădit întotdéuna, ca de foc, sĕ nu dea vre-un greş la ceva. A umblat el, Ghiţă, la început sĕ-l ia şi pe el aşa, ca pe ceilalţĭ, da a vĕdut, că n'are ce cusur sĕ-i găséscă... şi par' că i-ar fi ciudă de asta... Ghiţă, Ghiţă, te pasce-un pĕcat!

Şi prinse de odată a-se gândi cu dor, cu jale, la ai luĭ. I-se părea că n'are sĕ mai vadă nicĭ-odată căsuţa aceea curată, cu păreţii albĭ, strălucitorĭ, din marginea pădurii, şi vitele lor grase, şi hora cu flăcăii cei mai veselĭ şi cu fetele cele mai frumóse.

Satul, fênéţa, apa Dolii, pădurea, tótă valea aceea de-o fermecătóre linişte şi măreţiă, i-se arăta acum departe, dincolo de hotarele pămêntului, într'o lumină de basme, care-l uimia; şi din lumina aceea minunată se desfăcea, ca o dină, înaltă, rumenă şi surîdĕtóre, Catrina lui Balteş, cea mai cuminte şi mai frumósă fată din lume. Adormĭ cu gândul la ochii ei negri, blândĭ şi marĭ ca de căprióră.

A doua dĭ era inspecţiă. De cu nóptea toţĭ erau în picióre. Soldaţii zăpăciţĭ de răcnetele sergenţilor, alergau în tóte părţile, nesciind ce sĕ facă mai întâiŭ. In sfîrşit după două césurĭ de sbucium şi de harmalae, casarma era măturată, preşurile întinse şi tóte lucrurile aşedate la locul lor. Acum zorul şi răcnetele erau afară, în curte. Soldaţii, în şirurĭ drepte, neclintite, par' că erau împietriţĭ. Sergenţii, cu ghioturĭ şi cu sfeştănii, îi pregătiau pentru inspecţiă. Era ger straşnic în diminéţa aceea de pe la mijlocul lui Decemvre.

— Un'ţĭ-ie nasturile de-aicĭ?

Şirul de soldaţĭ se cutremură. Toţĭ îşĭ întórseră capetele şi priviră îmărmuriţĭ spre acelaşĭ punct.

Ion se făcuse alb ca hârtia. Ghiţă, turbat, îl ţinea strîns, cu mâna stângă, de mâneca dela care-i lipsia un nasture.

In fulgerarea acelei clipe de grózā, Ion a vĕdut pe mă-sa înge-

Intre binefăcătorii Asociațiunii a ocupat și anul acesta locul prim institutul *„Albina“* care a dăruit Asociațiunei 200 fl. meniți pentru acoperirea taxelor școlare; d-nii *funcționarĭ* ai *filialei „Albinei“* au dăruit 10 fl., d-l Teodor *Nica* din Bucurescĭ 25 fl.; Despărțămêntul I. (Brașov) al Asociațiunei a pus la disposiția meseriașilor una din bibliotecile sale etc.

Din raportorul cassei am constatat, că averea Asociațiunei la finea anului 1899 se presenta astfel:

Fondul Asociațiunei neatacabil: 5028 fl. *Fondul Stroescu* neatacabil: 44·700 lei și 696·96 fl. *Fondul Stroescu-ḑiar:* 19·300 lei și 152 fl. 48 cr.

După cetirea raporturilor și luarea lor la cunoscință, luà cuvêntul președintele, d-l *Nic. Petra-Petrescu*, care într'un discurs mai lung aduse mulțămită colegilor sĕi din comitetele, ce s'au succedat în ultimul period de 10 anĭ, cu carĭ împreună a lucrat, precum și membrilor, carĭ l'au onorat cu încrederea și prin al căror sprijin a putut sĕ ridice acéstă reuniune la starea înfloritóre de aḑĭ. Rugà în fine adunarea, ca la alegerea noului comitet la nicĭ un cas sĕ nu reflecteze la persóna sa, căcĭ de-ajuns i-au fost cei ḑece anĭ. Promise tot-odată, că nu va pregeta nicĭ în viitor de-a sta în ajutorul societății cu sfaturile sale orĭ când și orĭ-cine ar fi în fruntea ei, decă i-se va cere.

Pe lângă tótă stăruința și declarațiunea acésta a d-lui *Nic. Petra-Petrescu*, care prin meritele și zelul sĕu neobosit a câștigat atât de mult inimele membrilor, se auḑeau încă vocĭ în adunare, ḑicênd, că nu se póte sĕ-l lase pe d-l Petrescu a se depărta din fruntea reuniunei.

Partea mai mare a membrilor însĕ erau pregătițĭ la asta și sciau, că dimisionarea d-lui Petrescu era irevocabilă. S'a suspins decĭ ședința și s'a procedat la alegerea unui nou comitet. In timpul acesta conducerea adunării s'a încredințat d-lui jude Petru *Pop* ca președinte adhoc.

După o sfătuire mai lungă ședința s'a redeschis și membrul Gr. Maior, după o înțelegere cu mai mulțĭ fruntașĭ ai adunărei, presentà următórea listă, care fù unanim primită de adunare între urărĭ de „sĕ trăéscă“:

Ioan Socaciu profesor, *Petru Pop* jude, *Ión C. Panțu* profesor, *Ilie Savu* comerciant, *Vasilie Popovicĭ* mĕsar, *Ioan Dariu* învĕțător, *Teodor Spuderca* cofetar, *Ioan Murăroiŭ* funcționar de bancă, *Eugen Precup* lăcătuș mecanic, *Ilie Ardelean* cojocar, *George Cioflec* cojocar, *Nicolae Balea* papucar și D. *Haller* cojocar.

După aclamarea noului comitet, membri acestuia se constituiră între sine alegêndu-șĭ biroul în următorul mod: *Ioan Socaciu* președinte, *Ilie Savu* vice-președinte, *Ioan Dariu* secretar, *Teodor Spuderca* cassar, *Dumitru Haller* controlor.

Președintele *ad hoc*, d-l jude Petru Pop, după acestea se retrage și publicul îl aclaméză. Apoi d-l Ilie Savu luà cuvêntul și în terminĭ bine aleșĭ arătà meritele d-lui Petrescu prestate pentru societate în curs de ḑece anĭ, cât a stat în fruntea ei. Drept recunoscință propuse a 'i-se vota mulțumită și a fi aclamat ca președinte onorar.

Propunerea fù primită între vii și unanime urărĭ de „sĕ trăéscă“.

Cu acestea adunarea s'a terminat. Membrii s'au depărtat satisfăcuțĭ și deplin mulțumițĭ cu modul, cum s'a resolvat cestiunea alegerei noului comitet.

Rĕsboiul dintre Burĭ și Englesĭ.

In Africa de miaḑă-ḑi lucrurile au luat în ḑilele din urmă o întorsĕtură seriósă. După retragerea lor dela Wepener și Dewetsdorp, Burii s'au retras până la *Tahanchu*, unde timp de patru ḑile au reținut pe persecutorii lor englesĭ, trimișĭ în urma lor în mare numĕr de lord Roberts. După-ce Burii au dat vitejesce și aicĭ piept cu Englesii, ei s'au retras până la munții dela Hutneck, unde de asemenea și-au aflat și făcut posițiunĭ atât de întărite, încât n'au putut sĕ-i isgonéscă Englesii, cu tóte forțele considerabile, ce s'au aruncat asupra lor. Munții dela Hutneck sunt străbătuțĭ de o strîmtóre, prin care duce un drum spre miaḑă-nópte. Nu se scie încă cu siguranță, decă Burii au fost isgonițĭ și de aicĭ, dér o telegramă sosită alaltăerĭ la Londra spune, că Burii ar fi părăsit și strîmtórea acésta și s'ar fi retras mai departe.

Dincolo de munții Hutneck retragerea Burilor nu mai e împiedecată și primejduită prin nimic. Ei pot prin urmare liber și nesupĕrațĭ sĕ se concentreze la Wynburg, unde se află armata lor principală sub comanda supremă a generalului Botha.

*

Despre *lupta dela Hutneck*, lord Roberts telegrafézā din Bloemfontein, că generalului Hamilton i-a succes sĕ isgonéscă pe Burĭ din posițiunile lor, carĭ s'au și împrăsciat spre miaḑă-nópte și rĕsărit. Spune Roberts, că Englesii au prins 26 Burĭ, între carĭ și un comandant. Burii au mai avut 40 rănițĭ și 12 morțĭ; dintre rănițĭ 21 se țineau de legiunea strĕinilor, comandată de ofițerul rus *Maximov*, care însușĭ fù rănit. A mai căḑut ofițerul german *Günther*. Printre cei căḑuțĭ se aflau și mulțĭ Francesĭ.

*

Cu totul altfel presentă lucrurile „Kölnische Zeitung“ într'o telegramă ce o primesce din Londra. In telegrama acésta se ḑice anume, că nu se scie încă nimic positiv despre sfîrșitul luptelor dela Tabanchu. Președintele *Krüger* a scris comandantului bur dela Fourten-Stream o epistolă, în care îl încurajază și-i aduce la cunoscință, că *aliații* (Burii) *au raportat érășĭ o strălucită victoriă.* Krüger promite, că în curênd îi va trimite trupe nouĕ în ajutor.

*

După tóte acestea nu se póte sci cum se vor desfășura evenimentele în viitor. O telegramă din Bruxella ḑice, că representantul transvaalian Dr. *Leyds* ar fi declarat, că situațiunea în care se află aḑĭ Burii este din cele mai seriose, deóre-ce numai acum se începe lupta pe viața și mórte și nu e nicĭ o speranță, că vr'una din puterile europene sĕ intervină pentru pace.

*

O scrisóre, ce a trimis'o un medic, care este angajat la *colóna sanitară „pan-germană“* (alldeutsch) *în Africa de sud* și datată dela 8 Februarie, aduce amĕnunte interesante cu privire la rănițiì burĭ. Medicul acesta avea misiunea de a însoți trenurile de spital, ce aduceau pe rănițĭ la Pretoria, el era singurul medic în tren, care ducea 32 bolnavĭ și călĕtoria dura întotdéuna 27 óre. N'avea decĭ o chiemare ușóră. Ĕtă unele părțĭ interesante din scrisórea lui, carĭ dovedesc, cum Burii trimit în lupta pentru libertate pe toțĭ bărbații și tinerii, carĭ pot purta arma.

„De curênd, scrie medicul, am avut un pacient, care încă din 1876 șĭ-a perdut întreg brațul drept; și el s'a dus în bătaie și la întrebarea mea îmĭ spuse, că încă póte întrebuința pușca bine. El a fost împușcat prin piept, dér glonțul a trecut pe lângă inimă. El se află bine. Mult nĕcaz mi-a făcut un tînĕr pacient de 17 anĭ, bolnav de tifus și în delìriu nu-l puteam ținea în pat, căcĭ mereu se ridica și ḑicea: „ick moet to Paarde gaan“... (voiŭ sĕ merg la Paarde — adecă în bătaie) ș. a. Ca voluntarĭ pot merge în rĕsboiŭ Burii și sub 16 anĭ. Ḑilele aceste véḑui pe un băiat de 13 anĭ, care însoțea și el ca paznic un transport de prisonierĭ la Pretoria; mi-s'a asigurat, că acest băiat într'o singură ḑi a pușcat 13 Englesĭ. Englesii abia pot sĕ îngrópe pe morțĭ, orĭ că-i îngrópă numai superficial, așa că li-se vĕd genunchii și vêrfurile piciórelor. De Englesii rănițĭ, se pare, că Burii nu se îngrijesc mult, pe aceștia îi lasă Englesilor. In transportul meu din urmă avui și trei Englesĭ, bărbațĭ voinicĭ, carĭ de sigur se vor bucura, că nu mai stau în fața puscilor Mauser ale Burilor. Ei sunt tratațĭ de Burĭ amicabil și prevenitor. Un Engles aprópe vindecat a putut sĕ se plimbe liniștit la stațiune“.

Emigrările din Ungaria.

Corespondentul din Budapesta al ḑiarului „Allgem. Ztg.“ din München scrie intre altele, despre emigrările din Ungaria, următórele, pe carĭ le aflăm de interes a-le comunica și noi cetitorilor:

Emigrările în massă din Ungaria sunt o apariția a timpului nou și luate după timp și loc apar a fi ca un *„refugiu din țéră“*. Centrele acestor emigrărĭ sunt Ungaria de Nord, de Vest și partea Transilvaniei locuită de Sĕcui.

Emigrările Sĕcuilor în România, la carĭ în timpul din urmă s'au alăturat și mulțĭ Sașĭ, sunt o apariția de natură mai vechiă și în fond n'au o deosebită tendință de emigrare, ci Sĕcuii caută în România numai lucru pentru anumit timp. Se întêmplă adese-orĭ însĕ și aceea, că ei se așédă cu totul în România.

Poporul slovac și cel rutén din Nordul Ungariei are adevĕrate frigurĭ de emigrare, care în anii din urmă a luat chiar înfiorătóre dimensiunĭ și unele ținuturĭ sunt amenințate cu despopularea lor. Și între poporațiunea germană, între Șvabĭ din vestul Ungariei s'a încuibat mania emigrărei.

Cei mai mulțĭ emigranțĭ din Nordul și Vestul Ungariei o iau spre America. Cât sunt de considerabile la numĕr aceste emigrărĭ, o dovedesc datele oficióse din aceștĭ un-spre-ḑece anĭ din urmă, dela 1888—1898, când au emigrat peste 250,000 persóne din acele părțĭ. Sĕ se mai socotéscă la acéstă cifră și numĕrul Sĕcuilor emigrațĭ, apoi convóiele de muncitorĭ din Sudul Ungariei și din Transilvania, carĭ în timpul lucrului se duc din an în an tot mai mulțĭ pentru a-șĭ căpĕta ocupațiă în imperiul German și mai ales în Silesia, Hessa și în ținuturile Rinului, în fine continuele și necontrolabilele desertărĭ ale Românilor din Transilvania în regatul român. Astfel, decă la cifra de mai sus a emigranților din Ungaria în cei 11 anĭ, vom adauge și nenumĕratele emigrărĭ din Transilvania, fără esagerare putem ḑice, că au emigrat o jumĕtate de milion de persóne. Pentru o țéră slab populată, acest refugiu a cetățenilor și cu deosebire a celor din clasa muncitorilor, este o *seriósă calamitate*, care din lipsa crescêndă de brațe muncitóre, va fi fórte simțitóre.

Subsistența fórte grea în ținuturile sĕrace muntóse ale Ungariei de Nord și ale Secuimei, pămêntul nefructifer, lipsa

---

nunchĭ înaintea lui șĭ-a auḑit deslușit glasul Catrinei strigând: *Ionică!* Un pumn sdravĕn îi sgudui creerii și nu mai vĕḑù, decât o roșéță imensă înaintea ochilor...

* * *

S'a deșteptat în spital după trei sĕptĕmânĭ de frigurĭ. Mă-sa îl bocea la căpătâiu. Mânile lui erau numai tăieturĭ, și trupul negru de bătăi.

— Ionică, Ionică, ce pĕcate a fost sĕ tragem noi pe lumea asta!

— Ce face Catrina?

— Ce sĕ facă sĕraca? Plânge tótă ḑiua.

Ion închise ochii, ca sĕ-șĭ aducă aminte, de ce s'a întêmplat. Intr'o clipă-șĭ reconstituì tótă scena. Auḑia din tóte părțile strigăte furióse, palme plesnind uscat pe obrajii tovarășilor lui — și par'că avea o presimțire, că în diminéța aceea are sĕ i viă și lui rêndul. Țiganul îi tăiase nasturele dela mânecă; s'a căit în urmă și i-a spus drept, că Ghiță-l pusese de mult la cale sĕ facă fapta asta...

Chipul lui palid se rumenì deodată la amintirea pumnului primit, ca o piatră, în mijlocul feței; instinctiv brațele lui, amorțite de durerĭ, făcură o mișcare...

Il vedea pe Ghiță cum se sbate sub genunchiul lui. Ion îi luà capul și îl îndoì pe spate cu putere, în aceeașĭ clipă auḑì o trosnitură și simțì, că s'a rupt ceva în mânile lui; l'a ucis; o îngrozitóre larmă de trîmbițĭ — și căḑù amețit sub o grindină de loviturĭ...

Ion deschide ochii marĭ, se uită lung și duios la mă sa.

— Sciam c'așa are sĕ se sfîrșéscă... De-acu... ce-o fi o fi!

Cămătarul.

Credeți dóră, că despre vre-un jidan voiu povestì; dér vĕ înșelațĭ. Sunt și creștinĭ jidovescĭ în lumea asta destui. Că lumea-i mare, ómenĭ sunt mulțĭ în ea și fiă-care om îșĭ are năravul din fire, despre care se spune, că nu are lecuire. Drept o fi, orĭ ba, nu mai sciu nicĭ eu; așa se spune, și ce spun alții, spun și eu.

Dér sĕ-mĭ vĕd de povestea cămătarului dela noi.

Este un Arman mic la statură și negru la față, de gândescĭ că-i un țigan. Se ține de legea romano-catolică, e creștin bun și-i place sĕ cerceteze des biserica și fiind-că biserică de legea lui nu este în sat, cercetéză biserica românéscă și acolo se rógă și nu se póte spune, că n'ar fi bun creștin. Cu tóte acestea ómenii ḑic, c'ar fi mai rĕu decât un jidov, c'ar fi cămătar fără suflet, c'ar trage și pielea de pe bieții nenorocițĭ, ce-i cad în clesce. Și trebue că este ceva 'n lucru, că altcum lumea, din chiar senin numai, n'ar scornì astfel de vorbe despre el. Am voit sĕ mĕ conving și am întrebat odată pe unul, care venise la mine dĕbĕlăzat și-mĭ cerù câțĭ-va florinĭ p'o ḑi douĕ. „Ce-i face cu banii?“ l'am întrebat pe bietul creștin. Ér el începù așa:

„Uite, domnule, sunt trei anĭ la iérnă de când căḑù muierea mea la pat, cu o fetiță, ce o am mai mică. Era 'n cap de iérnă, bucate nu aveam, cu ce grijĭ pe o bolnavă lemnele mi-se ciuntară, că mai 'nainte am fost eu bolnav la pat, și așa nu aveam alt modru, fără sĕ împrumut de undeva 20 fl. Am mers la bancă, dér de-acolo mi-s'a spus, că mai puțin de 100 fl. nu pot da, ér o sută dau la aceia, carĭ au avere. Eu nicĭ avere nu aveam mai mult, decât căsuța, nicĭ lipsă nu aveam mai mare decât de 15—20 fl., că bine că putut'așĭ fi măcina și o sută și douĕ, dér odată tot trebuiau plătite, atuncĭ rĕmâneam fără casă. Așa m'am dus cu buzele umflate dela bancă. La noi în sat erau câțĭ-vă jidanĭ, carĭ dau banĭ împrumut pe vecsel (cambiu), dér de ei îmĭ era gróză, că auḑisem, câte bazaconii fac ei, decă le cadĭ în clesce. Un vecin mĕ îndreptă la Armanul cel „evlavios“. Ḑice, că și el cam dă banĭ împrumut, și orĭ-cum, nu-i chiar jidov.

„Și merg la el, și ce sĕ ḑic — mĕ folosesce numai decât. Imĭ dă 20 fl. sĕ-i dau vecsel pe 26 fl. pe ½ an. Eu i-am dat vecsel cu doi chizeșĭ și am eșit mulțămit. La jumĕtate de an nu am putut da nicĭ un ban Armanului, dér nicĭ el nu m'a silit, i-am dat numai alt vecsel pentru 35 fl. pe

condițiunei de muncă continuă, plățile miserabile, cămătăriile unor speculanți fără consciință, desastrul alcoolismului și în fine sarcinele apăsătóre către stat, comună, biserică și șcólă, apoi tot felul de vecsațiunĭ sub formă națională și socială, disgustă pe cetățenĭ de a mai petrece în patria lor și prefer sĕ-șĭ părăséscă casă și masă și sĕ-șĭ caute scăpare departe peste țerĭ și peste mărĭ. Cumcă emigranții nu sunt ómenĭ ușuraticĭ, ci ómenĭ harnicĭ și muncitorĭ, o arată faptul, că ei trimit familiilor rĕmase sume fórte frumóse de banĭ. In timp de un-spre-ḑece anĭ, dela 1888—1898, suma banilor incurse numai în Ungaria de Nord și Vest dela cei din streinătate, a fost de peste 83·5 milione fl. Acéstă sumă arată destul de clar cât prețuesc brațele muncitorilor emigrațĭ.

Revoluția în Bulgaria.

In partea de miaḑă-nópte a Bulgariei, țĕranii din tóte satele s'au resculat împotriva autorităților pentru legea dijmei, întrodusă de curênd în Bulgaria. In vederea stărei financiare dĕrăpănate, guvernul bulgar a fost nevoit sĕ schimbe darea pe pămênt în dijmă în natură. Din causa acésta oposiția a început sĕ facă propagandă fórte vie printre țĕranĭ și i-a succes, ca țĕranii din jurul Rusciucului sĕ refuse a-se supune legilor. Țĕranii n'aștep tau decât ocasiunea, ca sĕ erumpă în revoltă pe față.

Ocasiunea li-s'a și dat în orașul *Tresnița*, unde consiliul comunal fù disolvat și înlocuit cu o comisiune interimară, presidată de un Tătar.

Lunĭ diminéța locuitorii din Tresnița în numĕr de 500 s'au revoltat și au cuprins primăria, opunêndu-se instalării comisiunei interimare. Sosi la fața locului și sub-prefectul, dér țĕranii nu s'au liniștit. Atuncĭ se aduseră 100 de gendarmĭ călărĭ. Țĕranii nu s'au speriat, au pus mâna pe sub-prefect și au desarmat câțĭ-va soldațĭ.

Amenințările țĕranilor au făcut, ca autoritățile sĕ cheme trei compănii de infanteriă și sĕ încunjure pe rĕsvrătițĭ. Dér asta a ațîțat și mai mult pe rebelĭ. Tóte încercările de a-i mulcomi cu vorbe bune, au fost zadarnice. Atuncĭ comandantul trupelor a dat ordin sĕ se tragă focurĭ; dér lucru naibei: nicĭ un soldat *nu voi sĕ descarce arma*. Ofițerul furios de acéstă nesupunere, a spintecat cu sabia pe un sergent. La spectacolul acesta țĕranii se înfuriară și năvăliră asupra soldaților, le luară armele și începură sĕ tragă focurĭ în ei. Căpitanul *Danoff* fù rănit fórte greu și peste câte-va césurĭ muri în spital.

Intr'aceea pe stradă lupta continua. Nu se auḑiau decât urletele revoltaților și țipetele răniților. In încăerarea acésta muriră vre-o 10 soldațĭ și vre-o 30 de țĕranĭ.

Revolta nu se mărgini însĕ aicĭ. La *Rusciuc* sosise vestea, că 70 de sate din districtul acesta s'au resculat. Fapt era, că țĕranii curgeau din tóte părțile spre Rusciuc. Atuncĭ autoritățile au cerut trupe din garnisónele dela Vidin, Șumla și Varna. Țĕranii au și năvălit în orașul Rusciuc și cu ocasiunea acésta s'au dat lupte fórte sângeróse între țĕranĭ și soldațĭ. Țĕranii pĕtrunseră până la magasia de arme, voind sĕ ia armele și sĕ jefuéscă. Ei însĕ au fost respinșĭ de soldațĭ.

După tóte acestea se aștéptă, ca guvernul sĕ *proclame statariul*. Se crede, că toțĭ soldații, carĭ au fraternisat cu poporul, vor fi osindițĭ la muncă silnică pe viață.

SCIRILE DILEI.

— 22 Aprilie v.

Listele alegĕtorilor dietalĭ, provisorice, ce au fost compuse pentru anul 1901 de către comitetele centrale electorale respective, vor fi espuse în sensul art. de lege XV din 1899 la primăriile comunale din tótă țéra dela 5—25 Maiŭ st. n. a. c. pentru ca sĕ pótă fi vĕdute și esaminate de fiă-cine. Pentru cercul I și II de alegere al Brașovului listele se pot vedé la primăria (magistratul) din loc în timpul arătat dela 8—12 óre înainte de améḑĭ în presența unui organ oficios, ér dela 2—4 óre d. a. listele pot fi copiate. Orĭ-cine póte sĕ-șĭ facă observațiunile sale contra listelor, cu privire la persóna sa, dér póte, în cercul electoral unde este înscris, sĕ reclame și pentru ștergerea din listă a acelora, carĭ au fost întroduși în ea fără a avé drept și sĕ céră întroducerea celor cu drept carĭ au fost lăsațĭ afară din listă. Reclamațiunile trebue sĕ se facă în scris.

Intr'o hârtiă se pot cuprinde însĕ reclamațiunile privitóre la mai mulțĭ individĭ, adecă unul póte reclama de-odată pentru mai multe persóne, arătând motivele legale pe carĭ se baséză. Reclamațiunile le póte ceti fiă-cine și e îndrept a-șĭ face observațiunile sale asupra lor. Aceste observărĭ trebue sĕ se facă érășĭ în scris și sĕ se predea deosebit.

Reclamațiunile sunt a-se preda dela 5—15 Maiŭ inclusiv, ér observările dela 16—25 Maiŭ inclusiv a. c. Reclamațiunile, ca și observările, sunt a-se adresa comitetului central electoral și, dimpreună cu obiectele necesare, a-se preda primăriei.

Observăm, că până acuma listele electorale erau espuse vederei publicului în luna Iulie. După legea nouă amintită însĕ s'a strămutat terminul pe luna lui Maiŭ. Avis celor în drept de-a fi întroduși în lista electorală.

Ateneul român din Bucurescĭ, a trimis, cum scim, d-lui conte *Angelo de Gubernatis*, cu ocasiunea jubileului seu de 60 anĭ, o medalie de argint, ca semn de recunoscință pentru sentimentele filo-române ale ilustrului scriitor și profesor italian. Acea medalie era însoțită de următórea adresă:

Comite Angelo de Gubernatis, ilustre profesore al Universitățeĭ din Roma, admiratore și comentatore superior al gloriosului Dante, poet, dramaturg, orientalist genial, organisatore și presidente al congresului Orientaliștilor, din Octomvrie 1899, la Roma, conferențiar fără egal, filo-române temut de neamicii latinităței,

Ateneul Român din Bucurescĭ,

la ocasiunea jubileului tĕu de 60 anĭ, te rógă sĕ accepțĭ una medalie de argint, bătută în onórea ta, ca semn al marelui amor și al profundei recunoscințe, ce-țĭ conservă și în memoria neuitatelor trei conferințe, cu care ai onorat tribuna sa liberă, independentă și naționalistă.

Bucurescĭ, în 7 Aprilie st. n. 1900.

La acest omagiu, d-l de Gubernatis a rĕspuns prin următórea depeșă:

Am primit la Universitate magnifica medalie ce mi-ațĭ trimis. Sunt confus. Mulțumesc promotorilor și subscriitorilor și strig încă odată mai mult: Sĕ trăéscă scumpa, buna și generósa Românie!

Pascile Țarului în Moscva. Se scie, că Țarul și Țarina Rusiei au serbat Pascile trecute la Moscva. In nóptea Invierii la 12 óre împĕratul și împĕrătésa au plecat din palatul Cremlin în procesiune sĕrbătoréscă, desfășurându-se cea mai mare pompă, la biserica Mântuitorului. Impĕrătésa era îmbrăcată în costum național rusesc, purtând la gât lanțul ordinului Sf. Andreiŭ. După înviere împĕratul Nicolae s'a îmbrățișat și sărutat de trei orĭ cu toțĭ marii demnitarĭ, ce se aflau în biserică; acésta este sărutarea de Pascĭ obicĭnuită la Rușĭ. In Dumineca Pascilor înainte de améḑĭ marii demnitarĭ ai statului se adunară în catedrala Uspenski și merseră în procesiune festivă în palatul Cremlin, ca sĕ aducă omagii Țarului și Țarinei. După vorbirea, prin care metropolitul a salutat pe Suveranĭ, împĕratul Nicolae a îmbrățoșat pe metropolitul și pe toțĭ marii demnitarĭ, carĭ au luat parte la procesiune, dându-le întreita sărutare de Pascĭ. Impĕrătésa a dăruit fiă-căruia câte un ou de Pascĭ din pietri scumpe dela Ural. Séra orașul Moscva a fost splendid iluminat.

Societatea de vinicultură din Biserica-Albă în adunarea sa dela 8 Aprilie 1900, după-ce a primit raportul cassarului și a reales funcționarii de mai înainte, a luat la cunoscință cu mulțumită, că d-l I. M. Roșiu a donat 50 coróne, pentru-ca din acésta sumă sĕ se dea premii à 5 coróne acelora, carĭ vor fi dovedit cele mai bune lucrărĭ la cursul pentru oltoirea în frunḑă. Tot-odată adunarea a hotărît ca din partea societății sĕ contribue la împărțirea de premii la cursul de altoire în frunḑă încă 50 de coróne.

Logodnă. D-ra Dominica *Cordescu*, fiica d-lui Daniile R. Cordescu, s'a logodit cu d-l *Ión Haleriu*, inspector silvic în Iașĭ. — Sincerele nóstre felicitărĭ!

Musica orășenéscă, începênd de poimâne, 7 Maiŭ n., va cânta pe promenada de jos în tótă Lunea și Vinerea după amiaḑĭ la órele 5.

Cununiă. D-l *Ioan Voicu* din Brașov și d-ra *Elena Merceț* din Bod se vor cununa mâne, Dumineca, 6 Maiŭ n., în biserica română din Bod.

Un polițist brutal.

Din Gherla ni-se comunică un cas revoltător, care ne póte servi ca o dovadă din cele mai triste despre cutezanța și îngâmfarea, la care au ajuns în acéstă țéră nouele elemente ale „națiunei alcătuitóre de stat“, mult giugiulițiĭ favorițĭ ai regimului „liberal“ jidanĭ și armenĭ.

Etă anume, ce ni-se scrie:

„În 1 Maiŭ a fost ḑiua têrgului de țéră în Gherla. La têrgul acesta, între alții, au concurat cu manufacturile lor și nisce industriașĭ din Lăpușul-Unguresc. După-ce s'a spart têrgul, cărăușul industriașilor, *Csonka Sándor*, locuitor maghiar în Lăpușul-Unguresc, s'a dus în piață cu căruța, ca sĕ încarce lăḑile și apoi sĕ plece acasă.

Când încărca, s'a presentat vice-căpitanul orașului Pakular și a provocat pe cărăuș ca sĕ mâne de-acolo căruța numai decât.

Cărăușul îi rĕspunse, că până ce va încărca lăḑile n'o póte mâna.

Vice-căpitanul se repede ca turbat asupra cărăușului și cu un băț începe a-l bate peste cap, încât nefericitul om a scăpat *cu obrazul sfâșiat și plin de sânge.*

Omul chinuit, a fost sfătuit de unii și alții sĕ mérgă la vre-un medic și sĕ-șĭ scótă atestat, apoi sĕ-l pîrască; el a și cerut atestat, dér medicii, carĭ și ei sunt armenĭ, nu i-au dat atestatul dorit. Vĕḑênd vice-căpitanul, că ce a făcut, au umblat ómenii sĕi și s'au împăcat cu omul nĕcăjit, *primind acesta 30 fl. ca sĕ tacă și sĕ nu spună nimĕnui despre tótă tréba.*

E de însemnat, că polițistul armean *insultă în față pe Românĭ, numindu-i tâlharĭ pe ei și pe preoții lor*, fără de a i-se întêmpla nimic“.

Curat ca în Asia!

Apel.

Despărțĕmêntul Mureș-Ludoș al „Reuniunei învĕțătorilor românĭ din Archidiecesa gr. cat. de AlbaIulia și Făgăraș“, neputênd din modestele sale puterĭ a provedé biblioteca sa înființândă cu cărțile și diarele mai necesare, apeléză cu tótă căldura la toțĭ binevoitorii și sprijinitorii progresului și a causei școlare, ca sĕ binevoiască a-l sprijini prin donațiunĭ în *cărțĭ*, *foi*, *reviste* ș. a.

P. T. donatorĭ sunt rugațĭ a trimite aventualele donațiunĭ la adresa subscrisului, carĭ se vor chita cu mulțămite pe cale ḑiaristică.

Mureș-Ludoș, în 29 Aprilie st. n. 1900.

în numele desp.

Vasiliu Morariu,
învĕț. în Ludoș
(p. u. *Maros-Ludas*).

Intrebuințarea banilor.

După Sir John Lubbock.

E cu dreptul și trebuincios sĕ facĭ economiă și sĕ strîngĭ pentru un viitor nesigur. E trist proverbul: *când intră sĕrăcia pe ușă, iubirea sbóră pe ferestră*“. E dureros sĕ-țĭ veḑĭ nevasta și copiii nemâncațĭ, desbrăcațĭ, orĭ bolnavĭ și sĕ nu le poțĭ da de mâncare, sĕ n'ai cu ce-i îmbrăca, sĕ nu le poțĭ aduce un doctor și, în urmă, sĕ poțĭ sĕ ḑicĭ, că la aceste suferințe n'ar fi fost espușĭ, décă ai fi lucrat mai cu cap, orĭ décă țĭ-ai fi jertfit vre-o plăcere. E urît sĕ facĭ economiă numai pentru ca sĕ grămădescĭ banĭ, dér ca sĕ-țĭ păstreḑĭ neatêrnarea e drept și bărbătesc.

Portă un caiet de socotelĭ și ține-l bine. Nu ḑic, sĕ însemnĭ în el până la cele mai micĭ sume; dér sĕ scìi tot-déuna pe ce țĭ-ai cheltuit banii și cât a costat fiă-care lucru. Omul, care scie tot-déuna cât are în busunar și prețul celor ce cumpĕră nu va cheltuì nicĭ-odată nebunesce. Cei, carĭ îșĭ risipesc averea, o aruncă întot-déuna cu ochii închișĭ.

Mai cu sémă nu-țĭ cheltuì nicĭ-odată mijlócele de traiŭ. Pune de o parte o sumă mică în fiă-care an, orĭ cât de puțin, și mai cu sémă nu face datorii. Un om glumeț, dér învĕțat a ḑis odată: „Ai cincĭ sute de francĭ venit? — cheltuesce patru sute nouĕ-ḑecĭ și nouĕ, și resultatul va fi: *Fericirea!* — Ai cincĭ sute venit și cheltuescĭ cincĭ sute unul, — resultatul este: *Sĕrăcia*“.

Horațiu Creeley a cărui esperiență era fórte mare, ḑicea cu dreptate: „Fómea, frigul, sdrențele, munca care te sfîrșesce, disprețul, bănuelile, mustrările pe nedrept făcute, sunt lucrurĭ neplăcute, dér mai rĕu decât tóte acestea e sĕ fiĭ dator. Nu facețĭ nicĭ-odată datorii. Décă avețĭ numai câțĭ-va crucerĭ, cumpĕrațĭ pâne cu brânză și mâncațĭ, dér sĕ nu fițĭ datorĭ un franc nimĕnui.

½ an. La ½ anul duc din capul banilor 5 fl. și dau un vecsel pe 41 fl. De atuncĭ până aḑĭ, tot la jumĕtate anul pune în vecsel cât voesce, destul, că nu-s încă trei anĭ împlinițĭ și eu i-am dat 8 fl. și tot mĕ cércă de 75 fl. pentru 20 fl., ce mi-i-a dat. Sunt douĕ sĕptĕmânĭ de când e băgat vecselul la un advocat în oraș, cu care nu mĕ pot înțelege, că nu scie nicĭ o bóbă românesce. Scriitorul lui mi-a spus, că-s pîrît pentru 50 fl. banii Armanului și 25 fl. ai advocatului; acum de aceea așĭ merge la oraș, sĕ vĕd, ce amarul voiu face, sĕ scutur pe dracul de pe mine?“

M'a prins o milă de bietul om, sĕ plătéscă el atâta potop de camĕtă după 20 fl. Și cela, ce-i ia atâta camĕtă, se ține creștin bun, fiind-că merge la biserică, el nu se gândesce, că Dumneḑeu nu póte primì prinósele și rugăciunile lui, după-ce el asupresce pe de-aprópele sĕu.

Dér Armanul cela îșĭ ḑice altfel; el socóte, că arătând pe dinafară că-i bun creștin, póte face pe din dos, ceea ce face. Dumneḑeu însĕ nu așa voesce sĕ facă creștinii cei bunĭ; El ḑice: Cel ce satură pe sĕracul, pe mine mĕ satură; cel ce îmbracă pe calicul — pe mine mĕ îmbracă; și cel ce asupresce pe unul din cei mai micĭ, pe mine mĕ asupresce!“

Și Dumneḑeu nu lasă nicĭ o faptă nerĕsplătită; Dumneḑeu rĕsplătesce binele și pedepsesce rĕul în vecĭ.

Pentru cămătăria fără suflet a ajuns și pe Arman năpaste peste năpaste, și el tot nu le înțelege. Odată din chiar senin se bolnăvise, de cheltuì cu doctorii mai cât trage dela țĕranĭ cu cametele. Altădată 'i se bolnăvì nevasta, de avù ce îngrășa pe doftor și pe potecar mai un an încheiat; mai dup'aceea trimisa pe fecioruso cu trăsura plină de lăḑĭ cu ouĕ dela oraș. Și tot așa a mers, nenorocirile curgeau una după alta asupra lui și ajunsese a fi mila ómenilor până când în urmă murì și el, cum mor toțĭ ómenii, dér averea nu o putù duce în mormênt, ci precum s'a adunat așa s'a și risipit.

Tótă lumea vorbea de el și-l compătimea, dér de altă parte ómenii dedeau din cap și-șĭ ḑiceau:

„Dumneḑeu nu bate pe om cu bâta!“

I. P. R.

Décă banii vin încet nu te descuragia; cât de lungă sĕ fie nóptea, tot se face ḑiuă. Dér décă din întêmplare norocul îţĭ zîmbesce, nu fiĭ risipitor, gândesce-te că norocul nu ţine vecĭnic. Mulţĭ s'au ruinat, căcĭ s'au lăsat sĕ fiă îmbătaţĭ de un început de succes.

Nu te grăbì sĕ te îmbogăţescĭ. Şi nu te gândì prea mult la banĭ. Puţinĭ câştigă averĭ marĭ, dér toţĭ pot câştiga cu ce sĕ trăiéscă, décă muncesc şi fac economiĭ. Ades auḑim vorbindu-se de bogăţii dobândite în chip urît.

Dér la dreptul vorbind şi sĕrăcia e ades resultatul necinsteĭ. Adevĕraţii sĕracĭ sunt cei carĭ au mai multe trebuinţe, ér nu cei carĭ n'au nimic.

Aduceţi-vĕ aminte de vorba ducelui de Welington: *„dobândă mare, garanţie rea“*.

Nu-ţĭ pune tótă averea într'un singur sac.

Orĭ cât de bine ai fi informat şi chiar de ţi-ai cunósce bine afacerile, tot se póte sĕ te înşelĭ în socotelĭ. Negustorii şi bancherii cei mai dibacĭ, se înşală adesea. Un om cu bun simţ nu póte spera sĕ aibă dreptate în tóte împrejurările.

Invaţă-te sĕ ai răbdare.

Baghetot, economistul, ḑicea, că în afacerĭ, mulţĭ se pierd, pentru-că nu pot sta liniştiţĭ în cabinetul lor de lucru.

Orĭ-ce om e de fel om de afacerĭ, de vré orĭ de nu vré. Toţĭ avem datorii, casă de condus, cheltuelĭ de regulat şi afacerile micĭ sunt une-orĭ tot atât de încurcate ca şi cele marĭ.

Succesul în afacerĭ atêrnă mai mult de bunul simţ al omului, de muncă şi de regularitate, decât de geniu. *„Ţine-te de prăvălie şi prăvălia te va ţinĕ.“* Xenophon ne spune, că regele Persiei întêlnind un cal frumos şi dorind sĕ scie cum sĕ-l îngraşe mai repede în scurt timp, întrebà. Unul îi rĕspunse. *„Ii trebue ochiul stăpânului şi se îngraşă“.*

E forte bine sĕ dobândescĭ obiceiurĭ bune, practice în afacerĭ.

In orĭ-ce afacere, mică séu mare, trebue ordine şi metodă. „Fiă-care lucru la locul lui“, écă adevĕrata maximă. Aşeḑaţi-vĕ tóte cu grije, căcĭ nu veţĭ pierde timp. „Neorânduiala, ḑice Xenophon, mi-se pare că o vĕd ce e, când îmĭ închipuĭ un muncitor sĕmĕnând amestecate: orz, grâu, legume şi e silit pe urmă, décă vré sĕ aibă pâne, séu vre-un fel de bucate, sĕ stea sĕ alégă, pe când trebuia sĕ le aibă alese gata“.

Câţĭ-va dintre ómenii cei mai iluştri, cei mai fericiţĭ şi mai bunĭ, au trăit în sĕrăciă. Wordsworth a trăit anĭ întregĭ cu sora sa dintr'un venit de 37 francĭ pe sĕptĕmână şi acéstă periodă fù una dintre cele mai fericite ale vieţei sale.

Décă nu ai fericirea sĕ fiĭ bogat, amintirea şi afecţiunea vor face din vre-o locuinţă umilă, din vre-o figură scumpă, o lume, care-ţĭ va fi de ajuns.

E vorba de hrană? — „Décă bogatul vré sĕ fiă sĕnătos, trebue sĕ trăiéscă ca un om sĕrac“. O masă simplă şi bine pregătită face cât şi masa cea mai bogată. Hrana cea mai sĕnătósă şi mai bună costă puţin la vremea ei, ér de o dorescĭ când nu îi e vremea, n'are nicĭ un gust. Un ou próspĕt e o mâncare minunată.

E vorba de cărţĭ? — Trebue sĕ fiĭ prea sĕrac, ca sĕ nu poţĭ sĕ-ţĭ cumperĭ tot ce dorescĭ sĕ cetescĭ. Cele mai bune cărţĭ costă aḑĭ forte puţin.

Tóte lanţurile sunt grele, chiar şi când sunt de aur. Banii sunt fără îndoială o [illegible] causă de grijĭ: ca şi sĕrăcia, ei aduc îngrijire şi forte adesea cei bogaţĭ sunt sclavii, ér nu stăpânii averei.

Mulţĭ bogaţĭ şi-au datorit aurului lor ruina morală. Bogaţii au adesea mai multe grijĭ în palate, decât sĕracii în colibele lor: numai înţelepţii îşĭ pot găsì fericirea în bogăţie şi cel care se grăbesce sĕ se îmbogăţéscă prea repede va fi vecĭnic sĕrac. „Porabil, că se găsesce mai multă fericire în traiul dintr'o casă modestă şi putênd sĕ te mirĭ de mărêţa unui palat, decât sĕ locuescĭ într'un palat şi sĕ nu te mai poţĭ mira de nimic“, ḑice Ruskin.

Bogăţia duce la zgârceniă. „Sĕracului, ḑice Seneca, îi lipsesc multe, zgârcitului îi lipsesc tóte“.

„Căutarea neîncetată a bogăţiei, ḑice Bacon, ia prea mult timp celor carĭ au a se ocupa de lucrurĭ mai nobile, căcĭ bogăţiile au valóre numai prin ceea-ce adaugă vieţei, şi viéţa nu valoréză nimic, décă e absorbită prin urmărirea bogăţiilor“. S'a ḑis, că *sĕrăcia e logodnica poetului.*

Décă sunt bine întrebuinţaţĭ banii, pot face mult bine. Aurul e o putere. El e regele regilor. Banii ne dau mijlóce sĕ dobândim ce dorim. Cu ei ne putem bucura de aer curat, de casă plăcută, de cărţĭ, de musică, — atâtea bunurĭ. Cu ei putem avé odihnă, putem vedé lumea, ne putem ajuta prietenii, uşura suferinţele altora.... Prin urmare „e bine sĕ aveţĭ banĭ, ḑice Swift, dér daţi-le *numai cugetul, nu şi inima*“.

E mare lucru sĕ te slujescĭ cu înţelepciune de bogăţii. Fii darnic, dér nu afară din cale. „Unii cu banĭ ajung sĕracĭ, şi alţii sĕracĭ ajung bogaţĭ“. Cel căruia îi e milă de sĕrac, împrumută pe Dumneḑeu, care îi va înapoia binefacerea.

Sfatul pe care îl da Christos tînĕrului bogat póte fi considerat ca privindu-l numai pe el, căcĭ trebue sĕ ne gândim la copiiĭ noştri, ca şi la cei sĕracĭ. Venitul e al tĕu, dér *capitalul ce ai primit dela strămoşĭ nu e numai al tĕu.*

„Sfătuesce pe bogaţĭ sĕ nu fie trufaşĭ, sĕ nu-şĭ pue încrederea în nestatornicia bogăţiilor, ci în Dumneḑeu, care ne dă tóte lucrurile din belşug spre a ne bucura de ele“.

Nu banii, ci dragostea de banĭ, e după părerea Bibliei, rădĕcina rĕului. In predica de pe munte se ḑice: „Nu strîngeţĭ bogăţii pe pămênt, unde viermii, rugina strică tot şi, unde hoţii sparg şi jefuiesc. Ci strîngeţĭ comorĭ în ceriŭ, unde viermii şi rugina nu strică nimic şi, unde hoţii nicĭ sparg, nicĭ jefuiesc. Căcĭ unde vĕ e comóra, acolo vĕ e şi inima“.

Cultura viilor.

(Urmare).

Décă la altoiul în frundă córdele altoite vin tăiate, sĕ prindă rădăcină, séu ca sĕ întrebuinţăm numai ca butaşĭ fără rădăcină, nu ne putem pronunţa asupra nicĭ uneia din ele, că ar fi mai bună, de-óre-ce tóte trei sunt deopotrivă de bune şi tot aşa de bune ca şi diferitele variaţiunĭ în care se face altoirea după metóda de Baranga, Lanczay, copulaţiune, etc. orĭ cum s'ar mai numi ele, lucrul principal este ca rana sĕ se cicatriseze perfect şi córdele nouĕ sĕ se cócă în de-ajuns până tómna. A doua metodă de reconstituirea viilor este sistema de cultură cu sulfura de carbon. Noi nicĭ când nu am fost partisanul ei, şi am recomandat numai în casurile acelea, când terenul nu este de loc propice pentru varietăţile americane, şi produce numai viţe europene. Prin ea facem economie, nu numai de spesele de altoire, şi fiind-că aceste de multe-orĭ câştigul după prisosul viţelor altoite verde, între spesele totale de producţiune, nu vedem de ce am alege o altă sistemă, când cea dintâiu este mai sigură.

Apoi tratarea continuă cu sulfura de carbon, cu timpul întrece cu mult spesele de altoire, şi la răfuire se presentă sub forma de un deficit óre-care. Desfundarea terenului (rigolarea), plantarea aracilor şi gunoirea trebue sĕ o facem în orĭ şi ce cas, întocmai ca la altoire. Greşala cea mai mică în tratamentul ei, aduce filoxera cu sine, ér vinurile dela viile tratate cu sulfură de carbon, mirósă aşa de tare a puciósă, încât prin aceea devin depreciate. Apoi producţiunea în termin mediu mai mică, decât la viile altoite. Prin urmare noi am puté întrebuinţa tratamentul cu sulfura de carbon unic în casul acela, unde nu reuşesc altoii, orĭ că pămêntul nu este însĕ desfundat ca sĕ fie permeabil.

Al treilea miljoc de a promova cultura viilor în ţéră, este de a face plantaţiunĭ nouĕ de viţe indigenă în nisipurĭ inmune contra filoxerei. Terenurile nisipóse sunt chemate în prima linie de a produce cantităţĭ marĭ de vinurĭ uşóre pentru consum, şi este de mirat cum cultura viilor nu s'a întins mai tare pe terenurile nisipóse până acum. Décă se caută un motiv serios pentru acésta în faptul că în anii 1890 în genere a domnit peste tot un timp puţin favorabil pentru vii, şi sub influenţa lui intréga producţiune de vinurĭ a suferit şi a fost deprimătóre pentru vierĭ; pe de altă parte şi indolenţa pusă în conbaterea ciupercilor parazitice, îşĭ are o parte însemnată în nesuccesul ei.

Rentabilitatea viilor plantate în nisipurĭ este atât de evidentă, încât se póte considera drept cea mai sigură din tóte culturile agricole în timpul de faţă. Nicĭ că se póte face o comparaţiune între viile de deal şi cele altoite; ea ar fi deprimătóre pentru podgorean şi i-ar tăia pofta de a-şĭ mai reconstitui vre-odată viile sale.

Scim, că vom întêlni oposiţie crâncenă din partea posesorilor de vii plantate în nisipurĭ, dér acésta nu póte veni în considerare faţă de stările de fapt. Noi cunóscem bine atât avantajele, cât păsurile posesorilor de vii plantate în nisipurĭ; ele consistă la ficsarea terenului prea mobil şi cu puţină consistenţă, în ivirea în mĕsură mare a vermelui de pămênt (cărăbuş) în lipsa mai mare de gunoiu şi au multe alte nĕcasurĭ similare; dér, cel care cunósce păsurile fundate ale proprietarilor de vii de deal, ne va da dreptate, când numim pe ale proprietarilor de vii în nisipurĭ de relativ neînsemnate.

Proprietarii de vii în nisipurĭ îşĭ vênd strugurii lor de masă şi de vin tot aşa de scumpĭ ca şi acei cu viile de deal; şi că acésta nu este ratificată prin nimic séu cel mult prin o producţiune ceva mai mică, la câmp, decât la deal — acésta o scie şi cunósce fiă-cine.

De sigur, că vor venì şi pentru ei timpurĭ critice inevitabile, unde preţul productelor lor va scădé considerabil; dér şi atuncĭ ele vor dovedì o atare rentabilitate, cum nu o póte avé altă ramură de producţiune agricolă, şi de aceea nu este de lipsă sĕ ne îngrijim de risicul unei atarĭ plasărĭ de capitalurĭ.

După modesta nóstră părere, altoirea în despicătură va trebuì cu timpul transpusă cu totul pe nisipurile imune, de-órece numai acolo ea găsesc tóte condiţiunile de prosperare. Cestiunea reconstituirei viilor ar trebuì decĭ studiată mai de aprópe.

Noi am continuat cu multă stăruinţă reconstituirea viilor în deceniul din urmă, şi cei carĭ şi-au devotat activitatea lor acestei ramure de producţiune au adus însemnate servicii patriei. Insĕ este de regretat, că *capitalul şi micii cultivatorĭ s'au ţinut tare în reservă, şi numai când vor participa şi ei în deplină mĕsură, cultura viilor la noi va lua desvoltarea şi rolul ce-i comportă.* Problema viitorului este în studierea d'aprópe a resultatelor deja obţinute şi în esperimentărĭ mai departe.

In prima linie trebue dată mare atenţiune afinităţiii altoirilor. Noi trebue sĕ scim dela început cu precisiune, pe care suport se potrivesc mai bine fiă-care altoiŭ şi varietate în parte, care altoiŭ dă cele mai multe procente de viţe prinse, şi producţiunea este mai mare, căcĭ fără de aceste noţiunĭ prealabile, orbăcăim numai în întunerec, şi greşelile cele mai marĭ sunt resultatul. Apoi noi mai trebue sĕ cunóscem cu siguranţă maturitatea, producţiunea, durata şi conservabilitatea diferitelor varietăţĭ de strugurĭ, şi apoi pe basa lor sĕ scim, ce voim sĕ producem. Trebue sĕ cunóscem perfect metoda de tăiere a fie-cărei varietăţĭ de vie în parte şi sĕ scim şi cu ce fel de îngrăşăminte avem sè îngrăşăm terenul, pentru a produce recolte abundente.

In regiunile vinicole cultura raţională a vitelor domestice este indispensabilă pentru ca sĕ putem produce bălegarul necesar în cantitate şi de bună, suficientă calitate pentru îngrăşarea pămêntului; cultura cerealelor o putem reduce, dér în schimb în regiunile viticole sĕ dăm o mai mare estensiune *culturei nutreţurilor* ca sĕ putem ţinĕ un contingent de vite domestice cât mai numĕros, şi din cultura vitelor şi venitul după lapte sĕ compensăm lipsa venitului dela cereale.

Mai cu sémă trebue sĕ tindem la formarea de *reuniunĭ economice de vierĭ şi podgorenĭ*, pentru ca cu puterĭ unite sĕ punem la cale ceea ce unui particular nu i-ar succede.

Întreţinerea terenurilor, în bună stare, aprinderea de focurĭ şi afumatul pe timp de cădere a brumei, explosive în aer şi datul cu tunurile contra grindinei, apoi asigurarea lor de grindină, o mai bună tratare şi utilisare a vinurilor, procurarea de materiale şi maşinĭ, procurarea de împrumuturĭ ieftine, instrucţiunĭ populare de tratamentul raţional al viţei şi vinului, conducerea profesională şi sute de alte interese comune, carĭ nu se pot resolva de unul singur, ci numai prin calea organisaţiunei profesionale. *Este decĭ de datoria păturei culte de a stărui pentru organisaţiunea şi a celor cu puţină carte şi a-i sprijini şi pe ei cu cuvêntul şi cu fapta.*

Literatură.

Dietetica poporală, cunoscuta şi mult folositórea scriere poporală a d-lui medic *Simeon Stoica*, cu privire la modul de viéţă a ţĕranului român, se vinde cu *preţul* scădut dela 1 60 banĭ la *1 coronă* plus porto. De vêndare la Tipogr. A. Mureşianu librăria Ciurcu, Gabonyi şi Zeidner în Braşov.

ULTIME SCIRI.

Arad, (Telegr. part.) 5 Maiŭ. Sinodul a ales pe protosincelul Vasilie *Mangra* vicar episcopesc la Oradea-mare, cu 30 voturĭ. Douĕ-ḑecĭ bile au fost albe.

Berlin, 4 Maiu Majestatea Sa Francisc Iosif a numit pe împĕratul *Wilhelm mareşal* al armateĭ austro-ungare.

Londra, 4 Maiŭ. Englesii au ocupat *Brandfort*. Burii, carĭ fuseseră surprinşĭ de Englesĭ s'au retras repede.

Din Metodica Cântului.

Plină de înţeles şi importantă e ḑicerea usată în pedagogie: „Multe drumurĭ duc la Roma, dér numai unul e cel mai scurt“. Epitetul *scurt* în desvoltarea subiectului de faţă, îl iau în înţelesul de: „practic, bun şi cu un succes multiplu“.

O cale, séu un drum în propunerea cântului şi chiar la recrutarea copiilor, ce au a forma corul şcólei, se recomandă de unii a fi următorul: „chiar dela început, în urma unei micĭ esaminărĭ séu încercărĭ, copiiĭ se vor grupa în coriştĭ şi dispensaţĭ“.

Ce ar urma însĕ de aicĭ? Că acei ce vor avé aplicare pentru musică, sĕ fie puşĭ la contribuţiă, ér acei carĭ n'au acéstă înclinare şi n'au avut ocasiunea de a-şĭ cultiva urechia, sĕ fie lăsaţĭ de-o parte şi dispensaţĭ de acest obiect, care deşi clasat printre cele secundare, dér are o importanţă capitală.

Ḑic, că e de o importanță capitală pe motivul, că cine nu scie cât influințéză cântul asupra minții și inobiléză inima? Acésta, însĕ în liniă generală; ér cu referință la musica din școlă, cântul e mijlocul de recreare a minții și de reînoirea forțelor ei și decĭ recomandat de pedagogĭ, și confirmat de întréga lume dăscălescă de a se face în unire cu gimnastica la trecerea dela o dividie la alta, după fie-care jumĕtate de oră.

Prin urmare, din punct de vedere didactic conchidem, cumcă cântul are o înrîurire colosală.

Apoi din punct de vedere moral, când copiiĭ vor fi deprinșĭ, ca în unire cu dascălul lor, sĕ esecute liturgia Duminecile și sĕrbătorile la biserică, póte sĕ-șĭ închipue cineva câtă bucuriă nu face acésta părinților, când îșĭ aud tinerele lor odrasle intonând imnurĭ bisericescĭ, pe care audindu-le numai dela dascălul bisericei, îl credeau pe el ca fórte priceput și póte chiar însuflat cu putere de *Sus*.

Dér nu numai atât. Tot de aicĭ reiese importanța, ce i-se dă unui asemenea dascăl, vaḑa și încrederea ce o au în el sătenii. Și chiar cu totul altfel privesc copiiĭ pe învĕțătorul, care le cântă, nu întră morocănos în clasă și-i deprinde și pe ei sĕ cânte.

Astfel fiind, cred de datoria nóstră, a dascălilor, a căuta și a urmărì, care e drumul, ḑis *cel mai scurt*, în sensul în care l'am luat pentru a ajunge ca toțĭ copiiĭ sĕ fie pușĭ în posițiune de a cânta și decĭ a face bucuriă părinților lor. Prin acésta noi dascălii vom fi bine privițĭ de ei și prin forța lucrurilor ne vor iubi.

Urmând, după cum recomandă unii, recrutarea definitivă, după mine unul, ar greșì învĕțătorul, care și-ar grupa elevii dela început, mai ales când se duce ca nou în mijlocul lor și a avut ca predecesor un dascăl, carĭ nu cânta.

Am avé atuncĭ o seriă de copii, carĭ n'au putut imita pe *domnul* lor și chiar unii, carĭ s'ar crede disprețuițĭ de el prin faptul, că n'au plăcut *domnului* cum cântau, se vĕd condamnațĭ a privi cu jind pe colegii lor cântărețĭ. Acest metod póte s'ar motiva, cumcă copilul vĕḑêndu-se pus la contribuțiă la celelalte obiecte și la cânt isolat și lăsat în părăsire, se va nasce în el ambițiunea de a ajunge cât mai curênd la nivelul colegilor lui. Din acest punct de vedere se întimpină mare greutate și cu copiii școlelor secundare (medii) cu atât mai mult, cu nisce copii micĭ, carĭ imediat ce se vĕd scăpațĭ de sub priveghierea învĕțătorului lor, caută sĕ se distreze. Mai cu sémă în timpul cântului sciind, că ei nu iau parte, disciplina sufere și în consecință copilul se desvóltă în mod stingher.

Ei bine, ce e dar de făcut într'un asemenea cas! Nimic alt, decât sĕ căutăm o altă cale, prin care sĕ facem pe fiă-care copil, ca și la acest obiect sĕ vie a-șĭ depune obolul sĕu și a contribuì cu capitalul ce-'l are.

Prin urmare étă dér care cred, c'ar fi metoda cea mai lesniciósă în recrutarea copiilor pentru cânt și chiar în propunerea obiectului în diferite ocasiunĭ. Căcĭ nu arare-orĭ s'au vĕḑut copii, carĭ ușor au prins un cântec și întimpinăm greutate colosală, când căutăm a-l face, sĕ deprindă un altul.

Așa-dér, avênd a recruta copii pentru *canto*, mĕ voiŭ duce pe la fiă-care copil în parte și întonându-i de câteva orĭ gama, îl provoc și pe elev, sĕ mĕ imiteze. Copilul, décă are, cum se spune, aplicare și esercițiu, séu una din acestea de sigur, că mĕ va urmărì. Ce-i voiu ḑice aceluia? Tu, Rusu ai sĕ cânțĭ tare (cu voce plină).

Când trec însĕ la Miluță, se schimbă lucrul. Nu-l pot scóte dintr'a lui, feréscă Dumneḑeu: E întocmai ca lĕutarul prost dela țéră, care esecută perfect cântecile, ce le-a deprins, chiar fără a fi atent, dér orĭ cât m'așĭ silì, sĕ mĕ imiteze cântându-i vr'o operă nu póte deprinde nicĭ în ruptul capului. Tot astfel și Miluță al meu, când îl pun sĕ cânte de-acasă ceva, numai decât îi gata sĕ-mĭ esecute cântece destul de bine, póte chiar cu bemolĭ și diezĭ, ér când sĕ mĕ imiteze nu póte urmărì. Ajungênd la Silică, care-i recrut și póte n'a cântat așa după cum trebue, și n'are nicĭ urechia musicală desvoltată, de sigur că va fi aprópe la nivel cu cel de înaintea lui.

Se nasce întrebarea: „aceștĭ doi copii sunt de dispensat?“ Dascălul, care-șĭ dă sémă pe motivul acestei nedesvoltărĭ, de sigur că nu-i va dispensa; ba încă ceva mai mult. Nu-i va descuragia și nu le va arăta dispreț; ci le vom ḑice:

„Voi, mĕi Silică și Miluță avețĭ sĕ cântațĭ mai încet, (motivând póte că-s mititei etc.). Ei vor cântă piano de tot, așa că vocea lor falsă orĭ răgușită nu se va distinge printr'a celorlalțĭ conșcolarĭ; dér copilul simte în sine o mulțămire sufletéscă, că ia parte și el și cântă decĭ la școlă. Și *domnul* îl chiamă pe Dumineca, sĕ vie la școlă spre a merge la biserică, sĕ cânte, pe când, décă n'ar cânta câtușĭ de puțin ar crede ca netrebuitóre asistența lui la biserică cu colegii.

Sĕ vedem ce se petrece mai departe cu Silică al nostru. Din copilul, care la început nu putea sĕ cânte aprópe de loc, ajunge ca la biserică pe lângă participarea la cor, sĕ pótă ținea și isonul, pe când *domnul* cântă la strană. Ér la școlă sĕ fie printre cei întâiŭ cântărețĭ, sĕ scie tóte cântecile, atât melodiile, precum și cuvintele; căcĭ sciut este, cumcă mai toțĭ copiiĭ au o memoriă, așa disă de fier. Și unde mai pui, că la sfîrșitul anului se vede menționat pentru acest uimitor progres.

Acésta numai din causă, că copilul pus la lucru îșĭ dă tóte silințele și așa vocea-i neplăcută la început, póte sĕ se modifice, sĕ devină mai curată și plăcută auḑului.

Calea acésta urmându-o, încercarea ce se face cu copiiĭ la început, e pe nedrept numită: „recrutare“, ci cu drept cuvênt se póte numi: „distribuire de rolurĭ“. Deóre-ce nu facem alt-ceva, decât dăm celor cu urechia deprinsă, o parte mai însemnată de activitate în cor; ér celor cu urechia mai puțin cultivată o parte și un rol mai mic de îndeplinit.

Prin mijlocul acesta de-odată te trezescĭ, că ai un elev, care te mulțumesce cu cântecile sale, cu puterea lui de a esecuta atât în școlă, cât și acasă când cântă ceva de școlă séu întonéză un „Dómne miluesce“. Ér când se întrunesc vr'o câțĭ-va cu vacile la păscut sĕrbătórea, orĭ cu cârlanii, îțĭ face o plăcere, sĕ-i audĭ cum cântă și se întrec între dênșii.

Pe fața părinților și a tuturor sătenilor cetesc mulțumirea ce-o simțesc și plăcerea ce-o au de dascălul lor; ér unele bĕtrâne, care din firea lor sunt mai sfătóse se încumetă și întrébă:

„Dómne, domnul profesor, toțĭ, mĕ rog, au sĕ iésă popi și dascălĭ?“

Acéstă întrebare însuflețesce mult pe dascăl și-l îndémnă la muncă, căcĭ el nu se crede funcționar, ci apostol al învĕțămêntului.

(Rev. „Propășirea“). *I. Popa,* învĕțător, Șerbescĭ.

P O V E Ț E.

Miros de trandafirĭ în odaiă. Se pune într'un borcan, ce se póte bine astupa, o pătură de frunḑe de trandafirĭ și o pătură de sare și apoi se udă cu alcohol concentrat. Borcanul trebue ținut la loc rĕcoros. Pentru ca peste iérnă odaia sĕ mirósă a trandafirĭ, e destul sĕ se descopere borcanul cât-va timp și mirosul plăcut de trandafirĭ se va rĕspândì pretutindenea.

*

Cum se póte cunósce vinul falsificat? Ca sĕ putem cunósce, décă un vin roșu este falsificat séu natural, lăsăm sĕ cadă câțĭ-va picurĭ pe o bucată de cretă albă. Décă vinul este natural, petele pe cretă vor fi cafenii, séu surii, ér décă e văpsit, atuncĭ colórea fucsiei, cu care e văpsit vinul, rĕmâne pe cretă.

Monete în timp de fómete.

Intre multele și diferitele monete, carĭ merită interesul istoriei, se numĕră și monetele așa numite *monete de necesitate* și *de fómete*. Monete de necesitate se întrebuințéză mai ales în timp de rĕsboiu și cu deosebire în cetățile împresurate pentru a înlocui lipsa mementană de banĭ. Monetele acestea n'aveau, aprópe nicĭ o valóre séu fórte puțină și ele se basau pe creditul aceluia, care lăsa sĕ fiă bătute. Sĕ scie, că lipsa face pe om invențios (născocitor), așa și monetele aceste erau fórte diferite în ce privesce forma, mărimea, materia etc. Așa, sunt monete de argint, de zinc, aramă, cositor, tinichea, argilă, lemn, piele și hârtiă, ba chiar și din sticlă, scórță de pomĭ etc. Cele mai multe monete au fost bătute din argint c'un adaus de aramă. In Rusia în anul 1655 s'au făcut din un taler german câte patru monete.

In 1848 în Austro-Ungaria simțindu-se lipsa de banĭ mĕrunțĭ, au tăiat bancnotele de hârtiă în patru. Din câte monete de aceste s'au făcut pănă acum, numai fórte puține au fost rotunde, tóte celelalte au fost unghiulare. Unele dintre monetele multi-unghiulare (cu mai multe unghiurĭ) au fost cele ale împĕratului Ferdinand I al Austriei, bătute în anul 1652 din nisce vase de argint. Pe aceste monete se vede pe o față vulturul c'un cap, ér pe cealaltă marca Austro-Ungariei cu literele „F. R. U.“ (Ferdinandus Rex Ungariae), ér sub acestea, douĕ săbii încrucișate și numĕrul anului 1652. Localitatea, unde au fost bătute monetele, nu se scie cu siguranță. Tot astfel de monete a bătut tînĕrul marchis de Brandenburg, Albrecht, din nisce vase bisericescĭ, pe o față avênd vulturul Brandenburgilor cu literele „A. M. Z. B.“ (Albrecht marchiz de Brandenburg) și anul 1552 și 1553.

Cele mai multe monete *de necesitate* (lipsă) s'au bătut pe timpul rĕsboiului de 30 anĭ de către colonelul Perussi, cu prilejul asedierei orașului Greifswald de către Șvedienĭ în anul 1631. Monetele erau din cositor și de formă rotundă. Pe o parte aveau vulturul cu douĕ capete, numele și titlul lui Ferdinand II; pe partea opusă era marca orașului Greifswald (Greif) cu inscripțiunea; „Necesitas Grifenwaldensis“.

Interesante atât prin varietate, cât și prin esecuțiunea lor frumósă, sunt talerii de necesitate ai orașului Danzig, care la 1577 a fost asediat de Stephan regele Polonilor. Monetele au fast bătute din vase de argint de-ale bisericelor și alte vase de casă pentru a plăti solda oștirei fórte numerósă. Pe o față e monetei se póte vedé marca orașului cu iscripția: „*Moneta. nova. civitatis, Gedanensis*“, ér pe cea opusă bustul Mântuitorului Isus cu inscripția: „Defende. nos. Christe. Salvator“. Asemenea monete au fost bătute și în orașul Agria la 1742, când acest oraș a fost asediat de Francesĭ din incidentul rĕsboiului de succesiune austriac. Aceste monete au formă rotundă pe o față cu marca orașului și valórea (1 crucer, 3 crucerĭ), pe fața opusă se pot vedé trei steluțe, sub acestea numele orașului și anul 1743.

Al doilea soiu de monete sunt cele în cas *de fómete*. O atare monetă se află în Silesia din anul 1694, când în acel an a fost mare scumpete din causa cămătăriei. Pe o parte a monetei se póte vedé un cămătar c'un sac de grâu pe spate. Sus pe sac șéde un drăculeț, care a găurit sacul, împrăștiind grăunțele, de jur împrejur stă scris: „Timpul scump 1694“; pe partea opusă se vede o gălétă, pe a cărei parețĭ stă scris: „Pe cel, care nu vinde grâul, îl blastĕmă ómenii, dér binecuvêntare vine asupra aceluia, care îl vinde“. O altă monetă de acésta are Silesia din anul 1736. Pe o parte se vede un nor, din care pică plóie, cu inscripția: „Ah, ce mult“; sub acestea stă scris: „Seceta din Silesia 1736“. Pe partea opusă stau nisce îmblăcii și spice de grâu și de-asupra cuvintele: „Ah, ce puțin“, ér jos „Fómetea din Silesia 1736“.

Saxonia are o monetă de prin anii 1771 și 1772, care pe o parte cu marca Saxoniei și cu inscripția: „Mare scumpete, rĕu nutremênt. 1771—1772“, ér pe partea opusă stă scris: „In munțĭ o gălétă (mĕsură) grâu 14 talerĭ, Orzul 9 talerĭ și ovĕsul 6 talerĭ.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui F. in A. r. In întimpinarea, ce ni ațĭ trimis, nu se négă aserțiunea corespondentului, prin urmare publicarea ei n'are înțeles. A ḑice cuiva „tacĭ“ într'o adunare, însémnă mai mult, chiar, decât o simplă „îndrumare la ordine“. Cum că iubițĭ învĕțătorimea și ve interesațĭ de causele școlare, luăm cu plăcere la cunoscință și ne bucurăm.

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu)

Sĕptĕmâna din **6—12 Maiŭ**: turbure, ploios va fi din 9—12. Icĭ-colo furtunĭ.

Sĕptĕmâna din **13—19 Maiŭ**: ploios va fi în 16, 17 și 18.

Călendarul sĕptĕmânei.

APRILIE. are 30 ḑile. PRIER.

Ḑilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	23 † **Sf. m. Georg**	6 Ioan d. Herm
Lunĭ	24 S. Sava și Elisab.	7 Sanislav
Marțĭ	25 Sf. Ap. ev. Marcu	8 Arch. Michail
Merc.	26 S. m Vasiliu	9 S. p. Georg. N.
Joi.	27 Simon fr. D-lui	10 Isidor, Victori
Viner	28 S. ap. Ias. și S. M.	11 Adalbert
Sâm.	29 Ssf. 9 mucenicĭ	12 M. Pancrațiu.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 4 Mai 1900.

Mesura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	12	40
„	Grâu mijlociu . . .	11	80
„	Grâu mai slab . . .	11	40
„	Grâu amestecat . .	9	60
„	Secară frumósa. . .	7	40
„	Sĕcară mijlociă. . .	7	—
„	Orz frumos	7	20
„	Orz mijlociu. . . .	6	80
„	Ovĕs frumos. . . .	5	60
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	—
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu.	8	40
„	Mazăre.	14	40
„	Linte	20	—
„	Fasole	10	40
„	Sĕmêntă de in . . .	24	—
„	Sĕmênță de cânepă .	9	20
„	Cartofĭ.	3	—
„	Măzĕriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	—	96
„	Carne de berbece. .	—	—
100 kil.	Sĕŭ de vită prospĕt .	50	—
„	Sĕu de vită topit . .	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Maiu 1900.

Renta ung. de aur 4% 116.95
Renta de coróne ung. 4%. . . . 92.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% . 120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% . 99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. 117.—
Bonurĭ rurale ungare 4% 92.50
Bonurĭ rurale croate-slavone . . . 92.75
Impr. ung. cu premii 164.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin . 138.50
Renta de argint austr. 98.85
Renta de hârtie austr. 98.35
Renta de aur austr. . . . . . . 117.—
Losurĭ din 1860. . . . . 135.60
Acții de-ale Băncei austro-ungară . 17.70
Acții de-ale Băncei ung. de credit. 735.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit. 727.75
Napoleondorĭ 19.25
Mărcĭ imperiale germane 118.35
London vista. 242.84½
Paris vista. 96.50
Rente de coróne austr. 4% . . . 98.20
Note italiene 90.90

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Maiu 1900.

Bancnota rom. Cump. 19.— Vênd. 19.04
Argint român. Cump. 18.80 Vênd. 18.90
Napoleond'orĭ. Cump. 19.20 Vênd. 19.26

Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	252.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.20	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 3 Maiu 1900

Sêminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme	
		dela	până la
Grâu Bănăţenesc . . .	80	8.25	8.45
Grâu dela Tisa	80	8.20	8.30
Grâu de Pesta . . .	80	8.15	8.30
Grâu de Alba regală . .	80	8.10	8.25
Grâu de Bácska	80	— —	—.—
Grâu unguresc de nord .	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Seminţe vechĭ ori nouê	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme	
			dela	până la
Sêcara . . .		70—72	6.65	7.—
Orz	nutreţ. .	60—62	6.45	6.55
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere .	64—66	5.60	5.80
Ovês . . .		55—60	5.—	5.30
Cucuruz . .	bănăţên .	75	—.—	0.00
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	0.00
Cucuruz . .	„ „			
Hirişcă . .			5.—	5.30

Producte div.	Soiul	Cursul (Preţul per 100 de chilograme)	
		dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	—.—	—.—
„	„ transilvană	—.—	—.—
„	„ bănăţenă	—.—	—.—
„	„ roşia . .	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu .	—.—	—.—
Ulei de in . .		—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .	58.—	59.—
„ „	dela ţeră . . .	—.—	—.—
Sĕu de vacă . .	sventată . . .	48.—	49.—
Prune	afumată . . .	—.—	—.—
„		—.—	—.—
Lictar	din Bosnia în b.	17.75	18.—
„	din Serbia în s.	16.25	15.50
Nucĭ	slavon nou . .	18.50	19.—
Gogoşĭ . . .	sêrbesc . .	16.50	17.—
„	din Ungaria . .	—.—	—.—
Miere	ungurescĭ . . .	—.—	—.—
„	sêrbescĭ . . .	—.—	—.—
Cêră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 3 Maiu 1900.

	cump.	vinde
Basilica	13.—	14.—
Credit	400.—	401.50
Clary 40 fl. m.	131.75	132.75
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	64.50	66.50
Krakau	70.—	72.—
Laibach	49.—	50.—
Buda	134.—	136.—
Pa'ffy	132.50	133.50
Crucea roşie austriacă . .	42.25	43.—
„ „ ung.	21.25	22.25
„ „ ital.	—.—	—.—
Rudolf	63.50	65.50
Salm	175.25	177.25
Salzburg	59.50	60.50
St. Genois	182.—	185.—
Stanislau	130.—	—.—
Trientine 4½% 100 m. c. .	178.—	—.—
„ 4% 50	80.—	—.—
Waldstein	178.—	184.—
„ de 10 francĭ . . .	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 1 Main n. de 40,705 capete, la 2 Maiu n. au întrat 516 capete şi au eşit 234 capete, rĕmânênd la 3 Maiu n. un numĕr de 40,987 capete.

Se notéză marfa ungurêscă: veche grea dela 104—106 fil. marfă ungurêscă tînĕră grea dela 108—110 fil. de mijloc dela 107—108 fil. uşóră dela 106—108 fil. Ung. de mijloc —.—.— fil. — Sêrbêscă: grea 107—108 fil., de mijloc 106—107 fil. uşóră: 104—106 fil. kilogram.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Anunţ de vêndare.

Conform hotărîrii comitetului şi sinodului parochial gr. or. din Braşov (Cetate), aprobată de Ven. Consistor archidiecesan, Epitropia parochială subsemnată face cunoscut, că **se vor vinde prin licitaţiune cu oferte** terenurile mai jos arătate, situate în imediata apropiere a promenadei de sus din Braşov. Aceste parcele sunt fórte potrivite pentru clădirĭ de vile, anume:

1) **Parcela de sub Nr. casei 4** din Gróver, avênd o suprafaţă totală de 801 metri pătraţĭ, cu o casă de piatră cu 5 camere şi cu grădină. Preţul vêndării va fi dela 5000 fl. séu dece miĭ coróne.

2) **Parcela cu Nr. casei 3** avênd o suprafaţă de 855 metri pătraţĭ cu casă de lemn cu 3 camere şi cu grădină. Preţul vêndării dela 2500 fl. séu cincĭ mii coróne în sus.

3) **Parcela Nr. 3 din Bârdigas,** avênd o suprafaţă totală de 628 metri pătraţĭ cu o casă de lemn şi cu grădină. Preţul vêndării dela 1500 fl. séu trei mii coróne în sus.

4) **Percela Nr. 4 în Bârdigas** avênd o suprafaţă totală de 526 metri pătraţĭ cu grădină. Preţul vêndării dela 1300 fl. séu două mii şése sute coróne în sus.

Ofertele sigilate provĕdute cu vadiu de 5% din preţul ofertat, se vor adresa comitetului parochial român gr. or. dela Sf. Adormire din Braşov-cetate până séra în 8 (21) **Mai** a. c., la cancelaria parochială, casa Nr. 5 din Têrgul grîului. Planul de situaţiune al parcelelor, locul şi orĭ-ce informaţiune se póte arăta şi sĕ pot obţinê dela Dl Epitrop T. Spuderca, strada orfanilor Nr. 2 (14).

Epitropia parochială

935,4—6.

Concurs.

Societatea comercianţilor românĭ din Braşov, publică concurs pentru *ocuparea a trei ajutóre de câte* **100—200 coróne** *anual*, menite a se da la trei tinerĭ românĭ, carĭ vor fi aşedaţĭ ca învĕţăcei la anumite firme comerciale din Braşov, **pentru a învĕţa comerciul practic.**

Petiţiile sunt a se înainta *până în 20 Maiŭ st. n. 1900*, subscrisului comitet, însoţite cu următórele documente:

a) Atestat de botez, din care sĕ se vadă, că sunt Românĭ din patriă în etate de 14 anĭ.

b) Atestat despre moralitatea lor şi a părinţilor lor.

c) Atestat, că au absolvat o şcólă primară şi doue clase gimnasiale, reale séu civile.

Cei, carĭ vor avé o pregătire şi mai bună şcolară şi vor dovedi şi purtare morală bună, vor fi preferiţĭ.

Regulamentul despre condiţiunile speciale, cărora au sĕ se supună concurenţii, se pot ceti în cancelaria comitetului societăţii.

Braşov, 12 (25) Aprilie 1900.

Din şedinţa comitetului societăţii comercianţilor românĭ pentru comerciul levantin din Braşov.

Teodor Nicolau, preşedinte. Gr. Maior, secretar.

De închiriat.

Se află **în casa**, ce sĕ clădeşte de nou **cu 2 etage sub Nr. 21 în strada vămii:**

1) *Douĕ (2) locuinţe elegante* cu câte 2 salóne spre stradă, 1 salon de sticlă, 1 dormitor, 1 refector, 1 odae spre curte, cuhnă, cămară, odae pentru servitóre, cloaset separat, vestibil, balcon spre curte, gallerie, bae, cuhnă de spălat comună, pivniţă, pod şi loc de lemne.

2) *Douĕ locuinţe cu aspect frumos spre livada poştii*: cu câte 3 odăi, bae, cuhnă, cămară; trepte separate, cloaset, cuhnă de spălat comună, pod, pivniţă şi loc de lemne.

3) *In parter*: 2 prăvălii cu contoir şi vitrine, şi un magazin, precum şi o odae singură.

Se pot închiria dela Sf. Mihaiu 29 Septemvrie 1900.

Informaţiunĭ mai de aprópe la d-l **Andreas Weber**, maestru de clădire, în tótă ḑiua pe locul de clădit.

933,2—3.

Nr. 7098/900.

PUBLICAŢIUNE.

Valabilitatea **mărcilor pentru cânĭ** provĕḑute cu anul 1899 espiră cu 18 Mai a. c., prin urmare cânii, carĭ cu 20 Mai a. c. nu vor fi provĕḑuţĭ cu mărcĭ pentru acest an valabile, se vor prinde de către călĕul orăşenesc. Nouĕle mărcĭ pro 1900 se pot lua în primire dela casa de dare orăşenéscă, începênd de astăḑĭ.

Darea de cânĭ, care cu ocasiunea luărei în primire a mărcilor de cânĭ e de a se plăti pentru întregul an de fiă-care câne peste 3 lunĭ, este pe an:

a) pentru câne de lux 8 fl.,

b) pentru câne de vênat, décă posesorul are carte de vênat 1 fl.,

c) pentru fiă-care câne, menit pentru paza casei şi ţinut în un spaţiu închis 1 fl.

Se observă, cumcă în intravilan pentru fiă-care câne de curte, în extravilan tot pentru câte 2 cânĭ de curte séu pentru 2 cânĭ dela turme, în fine pentru 3 cânĭ dela turme de munte, este de a se plăti dare câte 1 fl.

Călĕtorii, carĭ cercetéză Braşovul şi a căror domiciliare în acest oraş duréză mai mult de 8 ḑile, au de a plăti pentru fiă-care câne anticipative 1 fl. lunar. Până la solvirea acestei sume cânele este de a se provedea cu botniţa şi de a se conduce de frînghie.

Braşov, 1 Mai 1900.

949,1—2. *Magistratul orăşenesc.*

O Casă nu de mult zidită în Curmătură dinpreună cu grădină **se vinde** din mână liberă.

Casa are trei odăi spre stradă, bucătărie şi apertinenţele necesare. — Informaţiunĭ se dau în Blumena, strada furcilor (Galgweihergasse) No. 15, la proprietar.

947.1—3.

Se caută o locuinţă cu 4 camere şi ce'e necesare, începênd dela 1 Iunie st. n. a. c.

Oferte până în 5 Maiŭ a se adresa la administraţiă. (945,2—2).

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.